

IZ DANAŠNJE ŠTEVILKE:

Predsednik vlade maršal Tito je v novoizvoljeni Ljudski skupščini podal deklaracijo vlade Federativne ljudske republike Jugoslavije

Leto XI. — Štev. 102.

Ljubljana, petek, 28. aprila 1950

POSEBNA IZDAJA

Mesečna naročnina din 45.—

Cena din 2.—

DELO NOVOIZVOLJENE LJUDSKE SKUPŠČINE FEDERATIVNE LJUDSKE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE

Za predsednika Prezidija Ljudske skupščine FLRJ je bil izvoljen dr. Ivan Ribar

Kot smo že v naši včerajšnji drugi izdaji objavili, je Ljudska skupščina FLRJ na svoji prvi skupni seji v sredo popoldne izvolila Prezidij Ljudske skupščine FLRJ. Za predsednika Prezidija je bil izvoljen dr. Ivan Ribar, za podpredsednika pa Moša Pijade, Filip Lakuš, Josip Rus, Djuro Pucar, Dimitar Vlahov in Marko Vujčić. Za sekretarja Prezidija Ljudske skupščine je bil izvoljen Mile Peruničić. Za člane Prezidija so bili izvoljeni naslednji: Vladimir Bakarič, Dušan Brkič, Josip Broz-Tito, Rodoljub Čolaković, Milovan Djilas, Frane Frol, Ivan Gošnjak, Avdo Humo, Blažo Jovanović, Edvard Kardelj, Boris Kidrič, Rudi Kolak, Lazar Koliševski, Sava Kosanović, dr. Blagoje Nešković, Džavid Nimari, Dušan-Same Petrovič, Ninko Petrovič, Aleksander

Rankovič, Ivan Regent, Zlatan Sremec, Petar Stambolič, Vlado Šegrt, Dobrosav Tomašević, Aleksa Tomič, Cvetko Uzunovski, Jovan Veselinov, Josip Vidmar in Vlado Zečević.

Nato je bila prečitana izjava predsednika vlade Josipa Broza-Tita, v kateri sporoča, da v skladu z demokratičnimi načeli naše ustave smatra za svojo dolžnost, da doseđanje vlado stavi na razpoloženje novoizvoljeni Ljudski skupščini.

Takoj za tem je Ljudska skupščina soglasno z viharim odobravanjem sprejela predlog ljudskega poslanca Djura Pucarja, da se poveri mandat za sestavo nove vlade doseđanemu predsedniku vlade maršalu Titu.

S tem je bila prva skupna seja končana.

Ljudska skupščina je soglasno potrdila sestavo nove zvezne vlade s tovarišem Titom na čelu

Beograd, 27. aprila (Tanjug). Pod predsedstvom predsednika Zveznega sveta Ljudske skupščine Vlade Simitiča se je danes popoldne ob 9. uri začela druga skupna seja prvega rednega zasedanja obeh svetov Ljudske skupščine FLRJ drugega sklicanja. Ko je stopil v skupni dvorani tovariš Tito s člani vlade, so ljudski poslanci vstali in dolgo rinoskali ter pozdravljali svojega maršala. Ko so prebrali zapisnik z včerajšnje skupne seje, je predsedujoči Vlada Simitič obvestil ljudske poslance, da je dobilo predsedstvo Ljudske skupščine od mandatarja Ljudske skupščine maršala Jugoslavije Josipa Broza-Tita poročilo o sestavi nove vlade, ukazuje Prezidij Ljudske skupščine FLRJ prvega sklicanja, dalje ukazuje Prezidij Ljudske skupščine FLRJ drugega sklicanja, ki so bili izdani v času od 21. januarja letos do sklicanja novoizvoljene skupščine ter predloge nekaterih poslancev, da se izda sklep o sestavi nekaterih odborov Ljudske skupščine za proučitev sistema in stanja preskrbe v državi ter odkupnega sistema. Na temelju tega gradiva je predsedujoči Vlada Simitič predlagal dnevni red današnje seje:

4. Izvolitev komisij za ugotovitev avtentičnosti besedila sprejetih zakonov.

Ker je bil predložen red sprejet, je Vlada Simitič prebral poročilo mandatarja o sestavi vlade FLRJ.

Citanje predloga mandatarja Ljudske skupščine FLRJ tovariša Tita o imenovanju nove vlade so navzoči ljudski poslanci pozdravili stoje in z dolgotrajnim ploskanjem. Pozdravljali so tovariša Tita in druge člane vlade, kar je hkrati pomenilo tudi, da so soglasno sprejeli predlog mandatarja tovariša Tita. Nato je navdušeno pozdravljen stópil na govorniški oder tov. Tito, ki se je zahvalil za zapiranje in dejal:

»Tovariši in tovarišice ljudski poslanci! Predvsem dovolite, da se vam v imenu novoizvoljene vlade, ki ste ji dali svoje zaupanje za vodstvo poslov v bodoče, najpriprčneje zahvalim.

S tega mesta objubljam, da bo nova vlada, kateri sem določen za predsednika po vaši volji, izpolnjevala vse obveznosti in naloge, ki ji bodo postavljene, da bo storila vse, kar je v njeni moči, da bomo lahko prebrodili težave v izpolnjevanju svojih nalog. To bomo lahko storili v prihodnje, kakor smo mogli tudi v preteklosti samo z vašo vsestransko pomočjo, s pomočjo vsega našega ljudstva.

Večkrat prekinjen s ploskanjem in odobravanjem je maršal Tito nato v imenu novoizvoljene vlade predložil Ljudski skupščini FLRJ svoj ekspoze.

NOVA ZVEZNA VLADA

Nova zvezna vlada je sestavljena takole:

- Predsednik vlade in minister narodne obrambe — Josip Broz-Tito, maršal Jugoslavije;
- podpredsednik vlade, minister za zunanje zadeve in predsednik sveta za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti Edvard Kardelj;
- podpredsednik vlade in minister za notranje zadeve — Aleksander Rankovič;
- podpredsednik vlade in predsednik komisije državne kontrole — Blagoje Nešković;
- minister vlade FLRJ — Milovan Djilas;
- minister vlade FLRJ — Sava Kosanović;
- minister vlade FLRJ — Stanoje Simitič;
- minister vlade FLRJ, predsednik sveta za kulturo in znanost — Rodoljub Čolaković;
- minister za pravosodje — Frane Frol;
- minister vlade FLRJ, predsednik komiteja za zaščito ljudskega zdravja — dr. Pavle Gregorič;
- minister vlade FLRJ, predsednik gospodarskega sveta vlade FLRJ in predsednik zvezne planske komisije — Boris Kidrič;
- minister za finance — Dobrivoje Radosavljevič;
- minister za zunanjo trgovino — Milentije Popović;
- minister vlade FLRJ, predsednik sveta za energetiko in ekstraktivno industrijo Svetozar Vukmanović;
- minister za težko industrijo — Franc Leskošek;
- minister vlade FLRJ, predsednik sveta za kmetijstvo in gozdarstvo — Mijalko Todorović;
- minister vlade FLRJ, predsednik sveta za promet in zveze — Božidar Maslarič;
- minister vlade FLRJ, predsednik sveta za predelovalno industrijo — Rato Dugonjič;
- minister vlade FLRJ, predsednik sveta za gradnje — Ljupčo Arsov;
- minister vlade FLRJ, predsednik sveta za blagovni promet — Osman Karabegović;
- minister za delo in minister za novo osvobodjene kraje — Vječeslav Holjevac;
- minister za železnice — Todor Vujasinovič;
- minister za pomorstvo — Vieko Krstulovič;
- minister za promet — Vlada Zečević;
- minister za pošte — Zaim Sarac;
- minister vlade FLRJ, predsednik komiteja za elektrogosudarstvo — Nikola Petrovič;
- minister vlade FLRJ, predsednik komiteja za vodno gospodarstvo — Vasa Cubrilovič;
- minister vlade FLRJ, predsednik komiteja za premog — Anton Biber;
- minister vlade FLRJ, predsednik komiteja za nekovine — Strahil Gigov;
- minister vlade FLRJ, generalni direktor za metalurgijo — Veljko Mičunovič;
- minister vlade FLRJ, generalni direktor za proizvodnjo in predelavo nafte — Milka Minič;
- minister vlade FLRJ, generalni sekretar vlade FLRJ — Ljubodrag Djurič.

Deklaracija vlade FLRJ ki jo je podal predsednik vlade maršal Tito

Tovariši in tovarišice ljudski poslanci!

Ko poročam pred tem visokim domom, pred predstavništvom ljudstva, pred drugo Ljudsko skupščino od ustanovitve naše Federativne ljudske republike Jugoslavije,

večili, marveč zato, da z njimi pšepšimo in olajšamo razvoj socializma v naši državi. Zato se naši zakoni nenehoma izpopolnjujejo, nekateri pa tudi povsem izpreminjajo — prilagajajo se našim konkretnim pogojem, da bi se v njih kar

Za organizacijo gospodarstva in odnosov v gospodarstvu so važni zlasti Osnovni zakon o državnih gospodarskih podjetjih, Osnovni zakon o kmečkih združenjih, Zakon o splošnem državnem gospodarskem planu in državnih organih za planiranje, Splošni zakon o obrti, Zakon o izumih in tehničnih izpolnitvah, Osnovni zakon o proračunu, Zakon o ureditvi in poslovanju kreditnega sistema itd.

Za graditev socializma na vsaj so poleg omenjenega zakona o kmečkih združenjih, ki je podlaga za graditev socialističnega sektorja na vasi, zlasti važni tudi tisti zakoni, ki smo jih dobili že leta 1945 in 1946, kakor so Zakon o agrarni reformi, na podlagi katerega so dobili kmetje brez zemlje, rveni kmetje, kolonisti in drugi, skupaj 797.860 ha zemlje, državna posestva ter zdravstvene, socialne in druge ustanove pa 847.451 ha, razen gozdov in zemlje, ki ni primerna za obdelovanje, v skupni površini 421.246 ha. Z Zakonom o dokončni likvidaciji kmečkih dolgov so bili popolnoma amortizirani kmečki dolgi, na katere se je nanašala bivša uredba o likvidaciji kmečkih dolgov z dne 26. IX. 1936, katerih znesek po obračunu ni presegel vsote pet tisoč dinarjev. Tako smo likvidirali kmečke dolge, ki so znašali v stari Jugoslaviji okrog 7 milijard dinarjev, od česar je na revnega in srednjega kmeta odpadlo okrog 50 % in za katere so kmetje plačali letno okrog 5,5 milijarde. Razen tega so bili amortizirani tudi dolgi tistih kmetov, ne glede na vsoto, ki so sedelovali v osvobodilni borbi, ki so padli ali bili žrtve fašističnega terorja, kakor tudi tisti, ki niso mogli poravnati dolgov zaradi škode, ki so jo utrpeli med vojno in okupacijo.

Pomembna je bila tudi zakonodajna dejavnost na področju delovnih odnosov. Med najvažnejše zakone sodi Zakon o inspekciji dela in Zakon o zavarovanju delavcev, nameštencev in njihovih družin, tako prvi iz leta 1946, kakor tudi novi iz leta 1950, ki je dejansko najnaprednejši zakon o socialnem zavarovanju na svetu, kajti s tem zakonom so naši delavci in nameštenci preskrbljeni tako med boleznijo in nesrečo, kakor tudi na stara leta. Zaradi tega smo dobili vrsto uredb, s katerimi so urejena vprašanja delovnih odnosov in nagrajevanja delavcev, za nameštence pa smo izdali Zakon o državnih uradnikih.

Na področju naše socialne zakonodaje je treba zlasti poudariti Zakon o vojaških vojnih invalidih, ki rešuje vprašanje oskrbe vojaških vojnih invalidov, razen tega pa predvideva tudi možnost njihove zaposlitve in usposobitve.

Skupaj smo v štiriletnem obdobju dela Ljudske skupščine FLRJ izdali 206 zakonov in 9 odlokov. Prezidij Ljudske skupščine je izdal v tem obdobju 250 raznih ukazov, ratifikacij in drugih odlokov. Vlada FLRJ je izdala v tem času 275 uredb za uveljavljanje raznih zakonov in 344 uredb na temelju zakonskega pooblastila, skupaj torej 619 uredb. Poleg tega je izdala zvezna vlada 235 raznih pravilnikov, naporov, uredb in odločb. V tem številu zakonov in odlokov Ljudske skupščine FLRJ, kakor tudi uredb in predpisov, ki jih je izdala zvezna vlada, je izražena naša težnja, da bi čimprej in kar najpopolneje zgradili naš novi pravni sistem, ker smo do tal razbili pravni sistem stare Jugoslavije. Razen tega je bil cilj naše zakonodajne in uredbodajne dejavnosti, da bi bili naši predpisi v skladu s hitrim socialističnim razvojem, da bi se na eni strani naš državni aparat in naši državljani lahko držali načel zakonitosti, na drugi strani pa, da se ne bi morali držati tistih zakonov in uredb, ki jih je naš razvoj že prehitel. Zato smo morali spreminjati, izpopolnjevati in izdajati nove zakone in urede.

Takšni naši zakonodajni in uredbodajni dejavnosti je treba pripisati, da je našim organom ljudske oblasti, zlasti nižjim, v polni meri omogočeno zakonito delati, pri tem pa razvijati polno samoiniciativo za uresničitev tistega, kar je bilo temelj in motiv za naše zakone. Brez takšne elastičnosti in širine, ki jo nudi naša zakonodajna organom naše ljudske oblasti, si uspešnega razvoja našega političnega, gospodarskega in kulturnega življenja niti misliti ne moremo. Na drugi strani pa se skrivajo v tem elementu nevarnosti odklona, da bi posamezniki, ki se niso potrudili dobro spoznati naše zakone in ki jih zato tolmajo po svoje, ki se ne zavedajo dovolj, kako važna je zakonitost v socialistični družbi, zgrešili pot in kršili zakonske predpise. Takšen odklon in kršitev zakonov morajo najodločneje pobijati ne le organi, katerih naloga je čuvati zakonitost, marveč tudi vsi zavedni državljani naše socialistične države, ki so jim dolžni pomagati.

Seznantni se z duhom zakona in ga poznati, pomeni brez napake in pogumno izpolnjevati zastavljene naloge, pomeni (Nadaljevanje na 2. strani.)

slarje, vas prosim, da mi dovolite spregovoriti nekoliko obširneje. Obširneje je treba spregovoriti zato, ker kelim in ker menim, da je potrebno kratko analizirati naš razvoj, tako ekonomski kakor tudi politični, kulturni in drugi v povojnem obdobju, to se pravi v obdobju, ki ga v glavnem zajema delo prejšnje Ljudske skupščine in zvezne vlade od njenega formiranja do danes, v gospodarskem oziru pa od uveljavljanja petletnega plana do konca leta 1949.

Zvezno vlado, ki je uživala polno zaupanje prejšnje Ljudske skupščine, so čakale velikanske in težavne naloge. Te naloge je v glavnem uspešno reševala, lahko pa jih je uspešno izpolnjevala prav zaradi tega, ker je na eni strani uživala vso podporo Ljudske skupščine, na drugi strani pa delovnih ljudi naše države. Brez vsestranske pomoči delovnih ljudi naše socialistične dežele zvezna vlada ne bi mogla uspešno izpolnjevati svoje dolžnosti. Od kod to zaupanje in podpora državljanov naše socialistične države? Od tod, ker so bile te naloge in težnje vseh naših delovnih ljudi, vse naše skupnosti. Zato menim, da bo lahko zvezna vlada tudi v bodoče tako uspešno izpolnjevala svoje dolžnosti, če bo deležna polne podpore vseh delovnih ljudi, vseh graditeljev socializma v naši državi. Bodoče naloge, ki čakajo zvezno vlado, niso nič lažje kakor so bile prejšnje, in lotiti se jih moramo z največjo vztrajnostjo in spretnostjo.

Dovolite mi, tovariši in tovarišice ljudski poslanci, da spregovorim najprej o minulem obdobju, o naši prehojeni poti v doseđanjem delu v graditvi socializma, v obnovi in konsolidaciji naše države Federativne ljudske republike Jugoslavije

Predvsem hočem poudariti med mnogimi našimi zakoni in uredbami tiste, ki nudijo s pravnega in socialnega stališča najbolj nazerno sliko, kakšna država je Federativna ljudska republika Jugoslavija. Če se bo hotel kdo v bodoče temeljito seznaniti z revolucionarnim razvojem naše države, bo moral tudi dobro poznati naše zakonodajo, našo Ustavo ter ostale zakonske in druge predpise. V vseh naših zakonih so socialistična načela, v nekaterih manj, v drugih več, kajti mi ne izdajamo zakonov zato, da bi kaj oveko-

najbolje zrcalile potrebe naše poti v socializem.

Temeljni zakon, s katerim so pravno formulirane revolucionarne spremembe v naši državi, na katerem temelji celotna državna ureditev, družbena in politična struktura naše države in ki omogoča socialistični razvoj naše države, je naša Ustava.

Po sprejetju Ustave smo izdali vrsto zakonov, na temelju katerih smo gradili našo ljudsko oblast in državno ureditev naše socialistične domovine. To je predvsem Splošni zakon o ljudskih odborih, s katerim je bila določena družbena in pravna osnova ljudskih odborov kot temeljnih organov državne oblasti. Za nadaljnjo poglobitev naše socialistične demokracije smo izdali leta 1949 nov Splošni zakon o ljudskih odborih. Razen zakona o ljudskih odborih so za našo državno graditev pomembni Zakon o splošni državni kontroli, Zakon o Prezidiju Ljudske skupščine FLRJ, Zakon o javnem tožilstvu, Zakon o ljudskih sodiščih, Zakon o Narodni milici, Zakon o službi v Jugoslovanski armadi, Zakon o vojaški obveznosti državljanov FLRJ, Zakon o državljanstvu, Zakon o volivnih imenikih, Zakon o volitvah ljudskih poslancev itd.

Za graditev našega socialističnega gospodarstva so bili važni tisti zakoni, ki so bili sprejeti pred Zakonom o petletnem planu in na temelju katerih se je formiral naš socialistični gospodarski sektor, kakor so bili zakon, po katerem je prešlo sovražno imetje v državne roke in po katerem je bilo sekvstrirano premoženje odsotnih, Zakon o odvzemu vojnega dobička, pridobljenega med sovražno okupacijo, Zakon o zaplembi premoženja sovražnikov in o izvršitvi zaplembe, zlasti pa naš zakon o nacionalizaciji — tako prvi z dne 5. decembra 1946, s katerim so bila nacionalizirana vsa privatna gospodarska podjetja splošnega državnega in republiškega pomena, kakor tudi drugi iz leta 1948, s katerim je bilo nacionalizirano kapitalistično gospodarstvo v mestu.

Z Zakonom o petletnem planu razvoja narodnega gospodarstva od 1947 do 1951 so bile določene smernice in položeni temeljni planskega razvoja našega socialističnega gospodarstva. Na temelju tega zakona gradimo naše celotno socialistično gospodarstvo.

Deklaracija vlade Federativne ljudske republike Jugoslavije

(Nadaljevanje s 1. strani.)

gotovost naših tovarišev v vodstvu, pomeni napravit gradivne socializma lažjo in bolj humano. Zato bo zvezna vlada posvetila še večjo skrb in kontrolo pravilnemu tolmačenju in izpolnjevanju zakonov v naši državi.

Tovariši in tovarišice, naše notranje politično življenje se je razvijalo v luči revolucionarnega razvoja v naši državi. Zmaga nad nosilci starih preživelih nazorov v naši državi gre naši enotni politični organizaciji, Ljudski fronti, na čelu s Komunistično partijo. Ta zmaga se je manifestirala tudi v tem, da je socialistična zavest v zelo kratkem obdobju prodrla v široke množice naših državljanov, da dan za dnem čedalje bolj in globlje prodira in je še pognala čvrste korenine tudi med delovnimi ljudmi naše vasi, med našimi delovnimi kmeti.

Reakcionarni elementi, se pravi sovražniki graditve socializma v naši državi, ki so med osvobodilno borbo proti njim in okupatorju doživeli hud poraz, niso razumeli, da je to hkrati tudi odločilen, dokončen njihov poraz. Prva leta po vojni so upali, nekateri pa upajo še zdaj, da bodo lahko s intervencijo od sunaj dobili nazaj svoje izgubljene položaje. Upali so, da se jim bo poročilo s pomočjo reakcionarnih sil iz tujine obrnilo kolo zgodovine nazaj, to se pravi upostavitvijo vladanje in izkoriščanje Sloveka po Sloveku — kapitalizem. Toda njihove kombinacije so dokončno propadle, vendar so preveč omejeni, da bi to spoznali. Spoznati ne morejo, da se zde njihove politične koncepte našim delovnim ljudem zdaj smešne, da naši delovni ljudje v nosilcih teh nazorov sploh ne vidijo resnih nasprotnikov. Zadnje volitve so pokazale prepričljivo zmago Ljudske fronte, pokazale so, da Ljudska fronta ni nekaj začasnega, slučajnega, omahljivega in nezanesljivega, marveč da je prav Ljudska fronta pri nas tista politična organizacija, v kateri se kuje politična enotnost državljanov naše socialistične države. Ko bi mogli ti ostanki fašizma, to se pravi ostanki vladajočih fašiziranih krogov stare Jugoslavije vsaj logično misliti, bi morali priti do tehe sklepov:

1. Če je lahko nova oblast — namred oblast, ki je po bistvu in po obliki nasprotna njihovi prejšnji, kapitalistični oblasti — uspešno končala osvobodilno borbo in prvo etapo revolucije med to osvobodilno borbo, če je mogla uspešno obnoviti upuščeno deželo, če uspešno gradi socializem in je pri tem že dosegla velikanske uspehe, tedaj je logično, da

se ta oblast v izpolnjevanju svojih velikih nalog naslanja na ljudske množice in da uživa vso podporo velikanske večine ljudstva naše države, kajti brez takšne podpore velikanske večine ljudstva si ne moremo misliti ne zmage nad okupatorjem, ne likvidacije starega, gnilega družbenega reda, ne uditve nove ljudske oblasti, ne obnove tako strašno opustošene dežele, ne zgraditve socializma.

2. Nova, ljudska oblast pod vodstvom Komunistične partije Jugoslavije se je lotila industrializacije in elektrifikacije naše države, to se pravi, lotila se je graditve socializma in v tem je dosegla doselej velikanske uspehe. V čem so ti uspehi, bomo videli pozneje, ko bomo govorili o rezultatih naše graditve, o izpolnjevanju petletnega plana do danes. Kako je bilo mogoče doseči tako velike uspehe, in steer brez pomoči od zunaj? Razume se, da smo lahko to dosegli samo zato, ker je naša ljudska oblast uživala in še vedno uživa podporo večine ljudstva naše države, delovnih ljudi mesta in vasi. Ostanke starih nazorov morajo torej nekoga dne priti do sklepa, da velikanske množice naših delovnih ljudi, naših socialističnih državljanov nikoli ne bi bile pripravljene dati iz svojih rok pridobitve, ki so jih dosegle s svoje krvi in znojem. To dokazuje, da je sploh nesmiselno upati, da bodo takšni naši državljani, zavedni delovni ljudje socialistične Jugoslavije nekoga dne spremenili svoje naziranje o starih vladajočih ostankih in jim zaupali vodstvo graditve socializma v naši državi. Misli, ki je prav tako nesmiselne, kakor če bi hotel kdo obrniti Savo nazaj v slovenske gore. Vse čvrstke ostanke reakcije in nasprotnikov graditve socializma v naši državi ter tistih iz tujine o možnosti nekakšnih sprememb pri nas, je torej samo utopično izvajanje brez sleherne logične in materialne podlage.

Zadnje volitve v Ljudsko skupščino, oziroma izid teh volitev je pokazal, da je politična enotnost velikanske večine naših narodov dejstvo, ki ga s ničimer ni mogoče zanikati. Če pomislimo, da je glasovalo 9.062.170 državljanov, oziroma da je dobila Ljudska fronta na najbolj svobodnih volitvah, kar jih je bilo kdaj pri nas, 8.463.677 ali 93,40 % glasov, tedaj to prepričljivo dokazuje, da številni kritiki od zunaj nimajo prav, ko pašijo dejstva in si prizadevajo na svoj način razložit naše volitve in izid teh volitev.

Izredni rezultati so zapri sapo tako nekaterim na zahodu kakor tudi na vzhodu. Tistim na vzhodu bi rekel samo tole:

Gospodarski in kulturni razvoj

Zdaj pa, tovariši in tovarišice, naj prikažem kratek pregled naše industrializacije, elektrifikacije in graditve, v glavnem razvoju industrije in proizvodnje na splošno.

Narodni dohodek

Glejte, kako se je gibal naš narodni dohodek od leta 1947 do leta 1949. Leta 1947 je znašal 182.905 milijonov dinarjev, leta 1948 189.725 milijonov dinarjev, leta 1949 227.691 milijonov dinarjev, za leto 1950 pa je predvidenih 245.870 milijonov dinarjev.

Po republikah je bil narodni dohodek leta 1949 porazdeljen takole: Srbija 95.692 milijonov dinarjev, Hrvaška 61.007 milijonov dinarjev, Slovenija 31.545 milijonov dinarjev, Bosna in Hercegovina 25.888 milijonov dinarjev, Makedonija 11.481 milijonov dinarjev in Črna gora 2638 milijonov dinarjev. Za leto 1950 je predvideno v planu sledeče povečanje narodnega dohodka v republikah: Srbija 100.119 milijonov din, Hrvaška 64.551 milijonov din, Slovenija 35.111 milijonov din, Bosna in Hercegovina 29.294 milijonov din, Makedonija 12.817 milijonov din in Črna gora 8068 milijonov dinarjev.

Narodni dohodek, vzeti v celoti, narašča od leta do leta. Če označimo dohodek leta 1947 v znesku 182.905 milijonov din s 100, tedaj znaša dohodek 1950. l. 135,3.

Iz priučljivega orisa naraščanja narodnega dohodka na prebivalca v posameznih republikah lahko natančno vidimo, kako hitro se razvijajo naše gospodarsko zaostale republike, ki jim pomagajo gospodarsko bolj razvite republike. Dohodek na prebivalca v posameznih republikah znaša: V Srbiji 1949. leta 14.409 din, leta 1950 pa bo znašal 15.094 din, kar pomeni, da bo narasel na 104,7%; na Hrvaškem je znašal 1949. leta 16.102 din, v letu 1950 pa bo znašal 16.868 din, kar pomeni, da bo narasel na 104,8%; v Sloveniji je znašal 1949. leta 22.424 din, v letu 1950 pa bo znašal 24.573 din, kar pomeni, da bo narasel na 109,6%; v Bosni in Hercegovini je znašal 1949. leta 9642 din, v letu 1950 pa bo znašal 10.951 din, oziroma bo narasel na 113,9%; v Makedoniji je znašal 1949. leta 9535 din, leta 1950 pa bo znašal 10.629 din, kar pomeni, da bo narasel na 110,5%; v Črni gori je znašal 1949. leta 6820 din, leta 1950 pa bo znašal 7858 din, kar pomeni, da bo narasel na 115,1%.

Isto velja za naraščanje akumulacije na prebivalca: medtem ko bo n. pr. narasla akumulacija v Srbiji leta 1950 v primeri s letom 1949 na 108, približno toliko pa tudi na Hrvaškem in v Sloveniji, bo narasla v Bosni in Hercegovini na 116,1, v Črni gori na 114,9, v Makedoniji pa na 111,5.

Pri investicijah vidimo to še nazorneje. Brez sadržajnih in vojaških investicij bodo narasle investicije v posameznih republikah v letu 1950 v primeri s letom 1949, izraženo v odstotkih, takole: Srbija 107,6%, Hrvaška 88%, Slovenija 72,3%, Bosna in Hercegovina 132,6%, Makedonija 138%, Črna gora 123% — računane vse na enega prebivalca.

To pomoč gospodarsko bolj zaostalim republikam vidimo mogoče tudi tedaj,

Mislim, da je najbolj komično to, da nam oni očitajo dozdevni teror med volitvami. Prvi in drugi pa so začeli smedenje pojasnjevati in nas obrekovati, da smo imeli volitve pod terorjem, da je ljudstvo izmed dvojnega laza izbralo manjše — kakor pravijo nekateri komentatorji — itd. Očitno je, da jim ne odrekamo pravice, da se jeze, ker je to edino, kar jim je ostalo, mi pa bomo tudi v bodoče samo s stvarnimi dejstvi pobijali njihovo pačenje naše stvarnosti in obrekovalcem samo z resnico in dejstvi odgovarjali na obrekovanje.

Tovariši in tovarišice ljudski poslanci, medtem ko se je naša notranjepolitična situacija med osvobodilno vojno čedalje bolj krepila, t. j. medtem ko je čedalje bolj naraščala in se krepila fronta graditeljev socializma, je na drugi strani, v vsakodnevni borbi proti ostankom starega in v doseganju velikanskih uspehov v graditvi države v množicah čedalje bolj pojemal vpliv reakcionarnih krogov, tako teh doma, kakor tudi tistih, ki so pobegnili v tujino, tako da je zdaj ta vpliv omejen na politično brezpomembno skupino nasprotnikov socializma v naši državi. Pri tem moram poudariti, da se ta maloštevilni rasadni sovražniki, oziroma sovražniki naše stvarnosti vendarle živajo upira in nam meče polena pod nogo, kjer koli more. Ta nasprotniki socializma v naši državi, kolikor le more, izkoriščajo razne naše težave, pomanjkljivosti in napake in zato moramo še vstrajneje nadaljevati boj proti njemu, zato mu moramo onemogočiti, da bi le kolikaj izdatneje škodoval naši socialistični graditvi. Tega sovražnika pa bomo onemogočili predvsem s vstrajnim odstranjevanjem naših pomanjkljivosti in napak, kajti sovražniki socializma v naši državi lahko samo na takih napravah in pomanjkljivostih pridobiva pristaše, ali drugače povedano, lahko samo na nezadovoljstvu građi svoje nagre. Če pogledamo delo reakcionarnih krogov, ki so pobegnili v tujino, in tistih, ki so ostali doma, tedaj nasorno vidimo, da računajo edino le s tem, da bo prišlo v naši državi do splošnega nezadovoljstva ljudstva. Razume se, da je nesmiselna takšna domneva, da bi lahko prišlo do splošnega nezadovoljstva ljudstva. Lahko se pripeta posamezni primeri nezadovoljstva, bodisi zaradi napake kakoga voditelja, bodisi zaradi vstrajnega ilegalnega dela reakcionarnih ostankov. Toda zato smo mi tu, da te naše napake popravimo, da se najodločneje borimo proti raznim odklonom, na drugi strani pa, da razrednega sovražnika socializma odločno onemogočimo, kjer koli bi skušal ovirati naš razvoj.

Širjenja v tehle večjih termoelektrarnah: Raša, Subotica, Zvezdan, Mostar, Zagreb in Zenica.

Novo zgrajene in preurejene elektrarne, ki že obratujejo, dajejo 350 milijonov kWh, razen njih pa imamo celo vrsto objektov elektrogospodarstva, hidro- in termoelektrarn, ki bodo kmalu dograjene ali ki smo jih začeli graditi. Razen elektrarn in transformatorjev smo zgradili daljnovode za prenos električne energije v skupni dolžini 3700 km.

V prometu smo zgradili naslednje nove objekte: železniških prog brez ručnih škupaj od 1946 do 1949 820 km, dvojnih tirov pa smo obnovili 302 km. Med najvažnejšimi železniškimi progami so Brčko—Banovići, Bor—Črni vrh, Šamac—Sarajevo, Brežičani—Ljubija, dvojni tir Zemun—Novska, Preserje—Borovnica, Nikšić—Titograd, Kitevo—Brodice, Bihać—Krnin, Kursumlija—Pristina, Oveč—Kikvara, Šabac—Zvornik, Sežana—Dutovlje, Poljana—Purašići itd., v letu 1950 pa gradimo 492 km novih železniških prog.

Od leta 1945 do leta 1949 smo obnovili in zgradili sledeče železniške mostove: čez Savo pri Beogradu, pri Jasenovcu, pri Litiji, pri Zalogu in cestno-železniški most pri Sabcu, čez Donave pri Beogradu, Novem Sadu in Bogojevu, čez Moravo pri Čupriji, čez Tamiš pri Pančevu, čez Strugo, več mostov čez Ibar, čez Uno pri Grmudu, čez Muro pri Lendavi, čez Dravo pri Mariboru in druge. Skupaj smo obnovili leta 1945 in leta 1946 2077 železniških mostov, od leta 1947 do leta 1949 pa v dolžini 10.037 m.

Važnejši cestni mostovi iz železa ali armiranega betona, zgrajeni v tem obdobju, bi bili: čez Savo pri Brčkem in Raši, čez Drino pri Zvorniku, Ljuboviji in Bajini Bašji, čez Veliko Moravo pri Markovu, Čupriji in Varvarinu, čez Južno Moravo pri Vladimem Hanu in Zikovu, čez zahodno Moravo pri Otvarski banji in Čaku, čez Nišavo v Nišu, čez Ibar pri Ušću in Kosovski Mitrovici, čez Lim v Prijepolju, čez Krapno pri Zaprešiću, čez Strugo pri Jasenovcu, čez Nišavo v Niški Banji in drugih. Od leta 1945 do leta 1949 smo obnovili 47.522 m cestnih mostov.

Cest s sodobnim vozilom smo zgradili 324 km, s gramoznim vozilom 357, oziroma skupaj 681 km, preuredili, modernizirali in temeljito popravili pa smo 4062 km cest.

V pomorskem prometu imamo zdaj le-te nove ladje: »Sarajevo«, »Zagreb«, »Skopje«, »Titograd«, »Reko«, »Srbijec«, obnovili in modernizirali pa smo »Sabac«, »Bosno«, »Vis«, »Radnik«, »Jajec«, »Liko«, »Topusko«, »Hrvatsko« in »Tuzlo«.

Plovni park rečnega prometa je imel pred vojno 10.175 ks potniških ladij in 55.260 ks tovornih ladij. Med vojno je bilo uničenih 87,5 % potniških ladij in 73,6 % tovornih ladij. Konec leta 1949 smo dosegli 3900 ks potniških ladij in 30.425 ks tovornih ladij.

Od leta 1947 do 1949 je začela obratovati vrsta radijskih oddajnih postaj, med temi nekaj zelo velikih. Leta 1947 smo zgradili kratkovalovno radijsko postajo z zmogljivostjo 10 kW, leta 1948 smo zgradili srednjevalovno oddajni radijski postaji v Sarajevu in v Skoplju, ki imata po 20 kW, leta 1949 so začele obratovati srednjevalovna oddajna postaja v Beogradu s 150 kW, srednjevalovna postaja v Zagrebu s 135 kW, srednjevalovna postaja Beograd II. z 20 kW, srednjevalovna postaja Titograd z 20 kW. Kmalu bo začela obratovati še ana srednjevalovna radijska postaja s 135 kW v Ljubljani. Tu ne omenjam nekaj manjših relednih radijskih postaj, kakor so Novi Sad, Reka, Niš, Zajčar itd.

Razen graditve novih industrijskih in drugih objektov smo preuredili in zelo razširili mnoga naša podjetja, kakor so železarne Jesenice, Zenica in Sisak (v Sisku smo s lastnimi silami zgradili dva velika plavža, prvi je začel obratovati za 29. november, drugi pa bo dograjen letos v drugem polletju), dalje Store, Guštanj in Smederevo, rudnik in železarna Vares, rudnike Ljubija, Čevljanovići, Čerc pri Kitevu, rudnike magnetita Goleš, Drepica in »Sumadijac«, rudnik glin pri Vrbiču, tovarno »Djuro Djaković« v Slavonkem Brodu, tovarno vagonov v Rankovićevu, tovarno avtomobilov v Mariboru »Jugoslavac« v Novem Sadu, »Jasenice« v Smederevski Palanki, »24. oktobar« v Krnuševu, »Jastrebaec«, »Frane Leskoček« v Mariboru, »Rade Kontarc« v Zagrebu, »Iskroc« v Kranju, »Novkabel« v Novem Sadu, »Elko« v Zagrebu, »Zmaj« v Zemunu, Osijesko livarno, tovarno kmetijskih strojev v Mariboru, industrijo motorjev v Rakovici, industrijo precizno mehanike v Beogradu, elektrometalurški kombinat v Sibeniku, tovarno šamota v Mladenovcu, tovarno šamota »Partizanec«, tovarno »Zorko« v Sabcu, kemično tovarno v Celju, tovarno dušika Ruše, tovarno sode v Lukavcu, Elektrobosno v Jajcu, cementarne v Franjiču, Koramaonu, Trbovljah, Anhovu, Bečuju in Podusedu, »Deseti avgust« v Majdanu, »Prvoborac« v Solinu, »Partizan« v Sušercu, »Ranko Spereac« v Omišu, steklarno v Pančevu, steklarno »Stražac«, tovarno celuloze Videm, papirnice v Beogradu, oljarno v Zrenjaninu, oljarno »Domaac« v Vrbsu, podjetje za predelavo tobaka v Leskovu, Vrgorcu, Caplini, Skoplju, Tetovu in Titogradu, tobačne tovarne v Nišu, Sarajevu, Mostaru in Skoplju, tovarno nikotina v Skoplju, tobačni institut v Prilepu, tekstilno tovarno »Intek« v Kranju, podjetje za predelavo usnja na Vrhniki, Kozicah, Karlovcu in Borovu. Podjetja za izdelovanje tehničnih in gumijastih izdelkov v Kranju, Zagrebu, Rakovici, Pirotu in Nišu, tovarno »Prolek« v Beogradu, tovarno »Jugodent«, tovarno »Pivac« in »Pionir« v Zagrebu, »Lek« v Ljubljani itd.

Nastala bi napačna slika, če bi iz naševanja teh tovarn, katerih zmogljivost smo znatno povečali, dobili vtis, da smo jih samo notranje razširili. Mnoge izmed teh tovarn so se pogosto spremenile iz

maljnih v najmodernejša podjetja, kakor so »Rade Kontarc« v Zagrebu, tovarna »Djuro Djaković« v Slavonkem Brodu, tovarna avtomobilov v Mariboru, železarna na Jesenicah, železarna Sisak, »Jasenice« v Smederevski Palanki, »14. oktobar« v Krnuševu in druga podjetja, tako da lahko za mnoge izmed njih v celoti rečemo, da smo jih tako rekoč znova zgradili.

Industrijska proizvodnja

Celotna vrednost industrijske proizvodnje v FLR Jugoslaviji je znašala: leta 1946 38.671 milijonov din ali 26,6 % po planu 1951; leta 1947 66.949 milijonov dinarjev ali 46,1 % nasproti 1951; leta 1948 102.393 milijonov dinarjev ali 77,8 % odstotkov nasproti 1951; leta 1949 104.825 milijonov dinarjev oziroma s lokalno II. 122.000 milijonov dinarjev ali 79 %, t. j. 84 % nasproti 1951. To pomeni, da se je industrijska proizvodnja konec leta 1949 v primeri s letom 1946 povečala trikratno. Razen tega naj poudarim, da tu ni v števila vojna industrija, ki se je razvijala dokaj hitro in s katero bi se ta odstotek zelo zvišal.

Navajam nekaj primerov stanja razvoja industrijske proizvodnje v posameznih panogah leta 1946 in 1949 v primeri s planom za leto 1951.

Vrednost pridobivanja in predelave premoga je narasla od leta 1946 od 8.028 milijonov dinarjev ali 45,1 % nasproti 1951 na 5.579 milijonov dinarjev l. 1949 ali 88,1 % nasproti 1951. Pridobivanje in predelava nafte je narasla od 1946 od 101 milijon dinarjev ali 3,5% na 1.047 milijonov dinarjev leta 1949 ali 67,1 % nasproti 1951. Črna metalurgija je narasla od 2649 milijonov dinarjev ali 21,5 % odstotka leta 1946 na 9586 milijonov din leta 1949 ali 75,1 % nasproti 1951. Vrednost metalurgije pisanih kovin se je povečala od leta 1946 od 1613 milijonov din ali 24,6 % na 8341 milijonov din leta 1949 ali 127 % nasproti 1951. Vrednost proizvodnje industrije papirja je narasla od 921 milijonov din leta 1946 ali 34,4 % na 2108 milijonov din l. 1949 ali 78,6 % nasproti 1951. V istem časovnem razdobju je narasla vrednost proizvodnje lesne industrije od 1855 milijonov dinarjev ali 18 % na 10.249 milijonov din ali 133 %, tekstilne industrije od 10.246 milijonov dinarjev ali 87,9 % na 21.689 milijonov dinarjev ali 80,1 %, industrije usnja in obutve od 2773 milijonov din ali 59,2 % na 5850 milijonov dinarjev ali 125 %, živilske industrije od 5790 milijonov dinarjev ali 26,3 % na 13.699 milijonov din ali 63,3 %, tobačne industrije od 3133 milijonov din ali 46,1 % odstotka na 5307 milijonov din ali 78 %, kemične industrije od 1644 milijonov din ali 19,3 % na 4645 milijonov din ali 54,1 % odstotka in filmske industrije od 0 na 204 milijone din ali 71,8 % nasproti planu za leto 1951.

Zdaj pa pogledimo, kako je naraščala proizvodnja važnejših proizvodov naše industrije v primeri s proizvodnjo l. 1939.

Premoga smo mkopali leta 1939 6 milijonov 68 tisoč ton ali 36,8 % nasproti našemu planu za leto 1951, leta 1949 pa 12.121.000 ton ali 73,5 % nasproti planu za leto 1951. Surove nafte smo naerpalj leta 1939 samo 1000 ton ali 0,3 % odstotka nasproti našemu planu za leto 1951, leta 1949 pa 62.608 ton ali 13,9 % nasproti letu 1951. Letos bo odstotek izpajanja nafte zelo narasel, ker izdelujemo doma vrtnale stroje in jih bomo nekaj izdelali do začetka drugega polletja, razen tega pa bomo dobili vrtnale naprave od zunaj. Benčina smo izdelali leta 1939 4000 ton ali 5,3 % nasproti letu 1951, leta 1949 pa 57.881 ton ali 77,2 % nasproti letu 1951. Železne rude smo izdelali leta 1939 613.000 ton, leta 1949 pa 835.810 ton ali 55,7 % nasproti letu 1951. Surovega železa smo izdelali leta 1939 101.000 ton, leta 1949 pa 190.590 ton ali 84,7 % nasproti letu 1951.

Za lažjo primerjavo pogleda, kako je naraščala proizvodnja posameznih artiklov, bom prikazal nadaljnje proizvođe tabelarično:

jekla 1939: 235.000 ton, 1949: 899.135 ton, odstotek 1951: 52,5; težkih profilov 1939: 0 ton, 1949: 294 tisoč 665 ton, odstotek 1951: 111,8; surovega bakra 1939: 80.000 ton, 1949: 84.384 ton, odst. 1951: 86; surovega cinka leta 1939: 4918, 1949: 8822 ton, odst. 1951: 44,1; rafiniranega svinca 1939: 11.000 ton, 1949: 56.782 ton, odst. 1951: 87,4; parnih lokomotiv 1939: 0, 1949: 70 kosov, odst. 1951: 25; kamionov 1939: 0, 1949: 540, odstotek 1951: 9; koles 1939: 0, 1949: 13.300 kosov, odst. 1951: 266; plugov 1939: 7300 kosov, 1949: 86.500 kosov, odst. 1951: 54,1; trofaznih transformatorjev 1939: 0, 1949: 619 kosov; žveplene kisline 1939: 14.100 ton, 1949: 44.957 ton, odstotek 1951: 48,9; umetnih gnojil 1939: 72.770 ton, 1949: 80.430 ton, odst. 1951: 23; cementsa 1939: 863.000 ton, 1949: 1 milijon 306.945 ton, odst. 1951: 59,4; zidakov 1939: 693 milj. kosov, 1949: 973.206.000 kosov, odst. 1951: 70,7; apna 1939: 130.000 ton, 1949: 410.707 ton, odstotek 1951: 119,1; rezanega gradbenega lesa 1939: 1 milijon 050.000 kubnih metrov, 1949: 1 milijon 188.120 kubnih metrov, odst. 1951: 190,7; pohištva 1939: 10.494 garnitur, 1949: 43.429 garnitur, odst. 1951: 89,2; bombažne tkanine 1939: 116 milij. kvadratnih metrov, 1949: 169.565.000 kvadratnih metrov, odst. 1951: 67,8; volnene tkanine 1939: 13.800.000 kvadratnih metrov, 1949: 27.941.000 kvadratnih metrov, odst. 1951: 113,8;

Deklaracija vlade Federativne ljudske republike Jugoslavije

podplov 1939: 4056 ton, 1949: 12.032 ton, odst. 1951: 116;
 pogonskih jermenov 1939: 290 ton, 1949: 806 ton, odst. 1951: 105,8;
 težiljev z usnjenimi in gumijastimi podplati (brez proizvodnje lokalne II.) 1939: 3.850.000 parov, 1949: 7.745.000 parov, odst. 1951: 97;
 avtomobilskih, letalskih in moto plašev 1939: 8000 kosov, 1949: 42.856 kosov, odst. 1951: 28,8;
 gumijastih opank 1939: 1.705.000 parov, 1949: 4.101.000 parov, odst. 1951: 93,2.

Proizvodnja električne energije se je gibala takole: Leto 1939 je bilo v Jugoslaviji proizvedenih 1 milijarda 100 milijonov kWh, leta 1946 se je proizvodnja električne energije povečala na 1 milijardo 144.157.000 kWh, leta 1947 na 1 milijardo 455.551.000 kWh, leta 1948 na 2 milijardi 7.000.000 kWh, leta 1949 pa na 2 milijardi 186.000.000 kWh, kar pomeni, da je znašal odstotek nasproti 1951. letu 1939, leta 25,3% in da se je v 1949. letu povečal na 50,3%. Od tega je imela LR Srbija 1939, leta 275 milijonov kWh, leta 1949 pa 570 milijonov kWh; LR Hrvatska je imela 1939, leta 325 milijonov kWh, 1949, leta pa 510 milijonov kWh; LR Slovenija je imela 1939, leta 360 milijonov kWh, 1949, leta pa 860 milijonov kWh; LR Bosna in Hercegovina je imela 1939, leta 120 milijonov kWh, 1949, leta pa 210 milijonov kWh; LR Makedonija je imela 1939, leta 15 milijonov kWh, 1949, leta pa 32 milijonov kWh; LR Crna gora je imela 1931, leta 5 milijonov kWh, 1949, leta pa 7 milijonov kWh.

Kmetijstvo

Stanje osnovnih sredstev v našem kmetijstvu je bilo leta 1949 v primeri z letom 1939 takole: leta 1939 smo imeli 7.236.000 ha setevne površine, od tega je bilo med vojno opuščenih in opustošenih 1.546.000 ha ali 21,4%, tako da smo imeli leta 1949 z melioracijami in na novo obdelanimi opuščenimi setevnimi površinami 6.697.000 ha ali 92,6% v primeri z letom 1939. Sadnih drevov je bilo 1939, leta 74.112.000, toda med vojno je bilo uničenih 18 milijonov, tako da smo jih imeli leta 1949 z novimi sadovnjaki 74 milijonov 584.000 ali 100,6% v primeri z letom 1939. Vinogradov smo imeli leta 1939 222.000 ha. Od tega je bilo med vojno opuščenih 84.500 ha, toda leta 1949 smo z novimi površinami dosegli 238.000 ha vinogradov.

Naš živinski fond je bil nasproti predvojnemu letu 1949, če vzamemo za predvojni stanje podatke uradne statistike iz leta 1939, takle: od 1.273.000 konj leta 1939 smo izgubili med vojno 798.000, leta 1949 smo imeli že 1.090.000 konj ali 85,6% nasproti 1939. letu. Od 4.225.000 govedov smo izgubili med vojno 2.397.000. Leta 1949 smo prekoračili število govedov živine v letu 1939 in imeli smo je 5.146.000 glav ali 121,8%. Od 10.154.000 ovc, kolikor smo jih imeli leta 1939, smo izgubili med vojno 6.324.000. Leta 1949 smo imeli 9.992.000 ovac ali 98,4% nasproti letu 1939. Od 3.504.000 prašičev leta 1939 smo jih izgubili med vojno 2.123.000. Leta 1949 smo imeli 4.225.000 prašičev, kar pomeni, da smo presegli število iz leta 1939 v odstotkih 120,6%.

Traktorjev smo imeli 1939, leta 2300, leta 1949 pa 7230; motorjev smo imeli 1939, leta 11.500, 1949, leta pa 17.200; mlinskih smo imeli 1939, leta 18.400, toda med vojno je bilo mnogo mlinskih pokodovanih in uničenih in tako smo jih imeli 1949, leta 16.000; plugov smo imeli 1939, leta 972.000, 1949, leta pa 1.078.000, medtem ko števila žetvenih strojev in kosilnic 41.400 še nismo nadomestili in smo jih imeli 1949, leta 41.300.

Na socialističnem kmetijskem sektorju, državnem in združenem je investirala država do konca 1949, leta skupaj 19 milijard 990.000.000 din brez melioracij, z melioracijami pa 22.586.000.000 din.

Kratek pregled gradbenih del na združenem sektorju bi bil tale: plan je predvideval, da bomo zgradili 4283 zadružnih domov. Do zdaj pa smo jih dogradili, položili temelje ali dozdali do strehe skupaj 3961. Staj za konje in govedo smo zgradili 4531, hlevov in pitališč skupaj 3171, staj za plemenske ovce 1084, staj za plemensko živino 348 itd.

Sam razvoj zadrug se je gibal od leta 1945 takole: Leta 1945 je bilo ustanovljenih 31 kmečkih delovnih zadrug. Leta 1946 se je povečalo njih število na 454, leta 1947 na 779, leta 1948 na 1318, leta 1949 pa na 6003, ki imajo 340.739 gospodarstev in 1.855.257 ha. Izraženo v odstotku pomeni to, da se je število kmečkih delovnih zadrug v primeri z letom 1946 povečalo leta 1949 za 1450%.

Splošnih kmečkih zadrug smo imeli leta 1945 5041 s 493.800 zadržniki, konec leta 1949 pa se je njih število povečalo na 9060 zadrug s 3.250.000 zadržniki.

Promet

Kakšen je razvoj prometa v posameznih panogah? Razvoj in obseg prometnih računov v posameznih prometnih panogah od osvoboditve do danes očito kaže tudi razvojni tempo našega narodnega gospodarstva v celoti.

Izpolnjevanje prometnih računov nam kaže: leta 1939 smo prevozili v železniškem prometu 21.133.000 ton blaga, leta 1946 19.414.000 ton, 1949, leta pa že 46.155.000 ton, kar pomeni nasproti letu 1939 povečanje za 218,4% ali 85% v petletnem planu predvidenega obsega.

V pomorskem prometu smo prevozili 1939, leta 3.332.000 ton blaga, 1946, leta 1.340.000 ton, 1949, leta pa 2.081.500 ton, oziroma 62,5% prometa iz leta 1939 ali 33,6% plana za leto 1951. To nazadovanje v pomorskem prometu nasproti letu 1939 je nastalo zato, ker je ostalo od naše predvojnne trgovske mornarice med vojno samo 16%.

Obseg prevoza blaga v rečnem prometu je znašal 1939, leta 2.995.000 ton, 1946, leta 1.155.000 ton, 1949, leta pa že 2.020.000 ali 67,4% predvojnega obsega, oziroma 58% plana za leto 1951. Tudi za rečni promet velja isto kakor za pomorski, ker je bilo mnogo naših rečnih plovniš objektov med vojno uničenih.

V javnem avtoprometu je bilo prevoženih leta 1939 1.458.000 ton; leta 1946 smo prevozili 1.706.000 ton, leta 1949 4.759.000 ton ali 330% nasproti letu 1939, plan za leto 1951 pa smo presegli in dosegli 118%.

Prevoz potnikov

Železnice so leta 1939 prevozile 58 milijonov 315.000 potnikov, 1946, leta 78.443.000, leta 1949 pa že 150.549.000, to se pravi nasproti 1939, letu 258,2%, nasproti letu 1951 pa 173%. V pomorskem prometu so prevozili leta 1939 1 milijon 608.000 potnikov, leta 1946 smo jih prevozili 2.064.000, leta 1949 pa 3.336.000 ali 207,5% nasproti 1939, letu in 88% nasproti planu za leto 1951. V rečnem prometu so prepežili leta 1939, leta 823.000 potnikov, leta 1946 smo jih prevozili 922.400, leta 1949 pa 1.753.000, to se pravi 213% nasproti 1939, letu ali 175,3% nasproti planu za leto 1951. V zračnem prometu so prevozili leta 1939 22.070 potnikov, leta 1946 smo jih prevozili 10.000, leta 1949 pa 33.800, to se pravi 266,1% nasproti letu 1939 in 21% nasproti letu 1951. V avtoprometu so prevozili leta 1939 10.018.000 potnikov, leta 1946 smo jih prevozili 17.679.000, 1949,

leta 24.201.000 ali 241,6% nasproti letu 1939 in 63% nasproti planu za leto 1951.

Tem številkam komentar ni potreben, ker zgovorno pričajo, kako velikanski napredek smo dosegli po vojni v prometu na splošno, hkrati pa tudi kolikšno škodo je utrpela naša država med vojno. Čakajo nas še veliki napori, da bomo to škodo čimprej nadomestili ter zgradili našo trgovsko pomorsko in rečno mornarico.

Tovariši in tovarišice! Vse to, kar sem doslej povedal o reševanju gospodarskih problemov in doseženih uspehih, bi kazalo, da nisem bil dovolj izčrpen. Niti zdaleč pa nisem mogel zajeti vseh gospodarskih panog v podrobnosti, ker bi bilo to zares preobširno, zato sem moral v svojem poročilu marsikaj spustiti in prikazal sem toliko, kolikor sem mislil, da bo približno zadostovalo, da dobimo sliko o doseženih uspehih in da bomo videli, kje so še napake in pomanjkljivosti, skratka, da bomo videli, kako izpolnjujemo petletni plan. Na drugi strani sem se moral nekaterih panog podrobneje dotakniti, ker so te podrobnosti posebno pomembne, da dobimo natančnejšo sliko. Same številke, ki sem jih tu navedel, kakor tiste, ki jih nisem v poročilu navedel, pa temelje na stvarnih dejstvih. Te številke niso abstraktne, marveč materializirane in zgovorno pričajo o velikih uspehih naših delovnih ljudi. Te številke dokazujejo, da kljub težavam napredujemo ne samo v izpolnjevanju petletnega plana, marveč tudi v graditvi socializma v naši državi.

Znanost in prosveta

Večkrat smo že imeli priložnost poudariti, kolikšno skrb posveča naša država razvoju znanosti in prosvete. Znano je, da smo v ta namen vlagali neprimerno večja sredstva kot je bilo to na priliko v predprikladi Jugoslaviji. To bom osvetlil na tem mestu zgolj z naslednjimi podatki. Leta 1945 je dala naša država za naše tri akademije znanosti 292.730 din, 1946, leta je dala 1.121.000 din, 1947, leta 10.611.580 din, 1948, leta 97.951.063 din, 1949, leta 217.464.840 din, za leto 1950 pa je predvidenih 263.291.000 din. Pred vojno so se akademije znanosti vzdrževale v glavnem iz svojih fondov in volil, medtem ko je znašal letni prispevek države 500.000 din. Pred vojno je bilo vseh 14 znanstvenih institutov, medtem ko jih je sedaj 173. Že sedaj dela v znanstveno raziskovalnih institutih večje število znanstvenikov. V 158 institutih in zavodih dela 987 stalnih in 731 honorarnih znanstvenih delavcev. Pred vojno je bilo v Jugoslaviji 19 znanstvenih društev, po osvoboditvi je bilo do danes ustanovljenih 45 znanstvenih društev, tako da je sedaj v naši državi skupno 64 društev s 47.740 člani, ki skrbijo za razvoj znanosti in vzgajajo znanstvene kadre. Pred vojno je izhajalo okoli 50 znanstvenih, znanstveno poljudnih in strokovnih listov z raznih področij znanosti, sedaj pa izhaja v naši državi 239 takih listov v nakladi nad milijon izvodov. Za delo na znanstvenem polju je zvezna vlada nagradila 74 znanstvenih delavcev s skupnim zneskom 4.390.000 dinarjev.

Tudi prosveta ima čedalje boljše pogoje razvoja, kar najbolje kaže primerjava posameznih šol in števila učencev pred vojno in sedaj. V letih 1938-39 je bilo 8956 osnovnih in višjih osnovnih šol z 1.423.223 učenci, v letih 1949-50 se je število šol dvignilo na 12.742 z 1.587.343 učenci. Srednjih šol za splošno izobrazbo je bilo v letih 1938-39 je 329 s 167.848 učenci, leta 1949-50 pa že 1242 s 434.202 učenci. V letih 1938-39 je bilo 34 učiteljske šole za vzgojitelje s 3898 učenci, v letih 1949-50 pa že 69 z 21.917 učenci. Umetnostnih šol je bilo leta 1938-39 je 21 s 3173 učenci, leta 1949-50 pa že 113 z 20.046 učenci. Srednje-tehničnih strokovnih šol je bilo leta 1938-39 je 55 z 10.979 učenci, v šolskem letu 1949-50 pa že 243 šol s 65.843 učenci. Pred vojno sploh ni bilo delavskih tehnikumov, v letošnjem šolskem letu pa jih imamo že 42 s 4143 učenci.

Fakultet, visokih in višjih šol je bilo v šolskem letu 1938-39 skupaj 29 s 17.734 študenti, v šolskem letu 1945-46 jih je

Socialno skrbstvo

Po osvoboditvi je bila glavna skrb ljudske oblasti, da čim hitreje pomaga tistim, ki so bili v vojni prizadeti in so ostali brez najosnovnejših življenjskih sredstev. Leta 1945 je dobivalo materialno podporo okoli 500.000 družin padlih borcev, žrtve fašističnega terorja, invalidov, vojnih ujetnikov itd., tako da je bilo tedaj izdanih za pomoč 3 milijarde 832 milijonov 587.661 dinarjev. Leta 1946 je začel veljati zakon o vojnih vojaških invalidih, medtem ko so v stari Jugoslaviji s tem vprašanjem zavlačevali 23 let, pa ga na koncu sploh niso rešili. Leta 1949 je prejelo invalidno 82.447 osebnih in 210.212 družinskih invalidov. V zadnjih treh letih od 1947 do 1949 je bilo izdanih na račun invalidne in socialnega skrbstva za vojaške vojne invalide skupaj 11 milijard 143 milijonov 870.644 dinarjev. Poleg tega je država poskrbela, da se je vključilo v gospodarstvo 40.324 invalidov, medtem ko se jih je vključilo v kmečke delovne zadruge 42.000. Razumljivo je, da ni še vse storjeno s tem, ko je država izdala zakon in ko izdaja velika sredstva v socialno pomoč invalidom in invalidskim družinam. Važen je pravilen odnos krajevnih oblasti do invalidov in pa skrb, da dobijo invalidi pravočasno sredstva, ki jih daje država, tako da obdržijo v vsakem oziru popolno skrb oblasti, in sicer ne zgolj najvišjih, ampak tudi najnižjih organov državne oziroma ljudske oblasti in ljudstva sploh.

leta 24.201.000 ali 241,6% nasproti letu 1939 in 63% nasproti planu za leto 1951.

Tem številkam komentar ni potreben, ker zgovorno pričajo, kako velikanski napredek smo dosegli po vojni v prometu na splošno, hkrati pa tudi kolikšno škodo je utrpela naša država med vojno. Čakajo nas še veliki napori, da bomo to škodo čimprej nadomestili ter zgradili našo trgovsko pomorsko in rečno mornarico.

Tovariši in tovarišice! Vse to, kar sem doslej povedal o reševanju gospodarskih problemov in doseženih uspehih, bi kazalo, da nisem bil dovolj izčrpen. Niti zdaleč pa nisem mogel zajeti vseh gospodarskih panog v podrobnosti, ker bi bilo to zares preobširno, zato sem moral v svojem poročilu marsikaj spustiti in prikazal sem toliko, kolikor sem mislil, da bo približno zadostovalo, da dobimo sliko o doseženih uspehih in da bomo videli, kje so še napake in pomanjkljivosti, skratka, da bomo videli, kako izpolnjujemo petletni plan. Na drugi strani sem se moral nekaterih panog podrobneje dotakniti, ker so te podrobnosti posebno pomembne, da dobimo natančnejšo sliko. Same številke, ki sem jih tu navedel, kakor tiste, ki jih nisem v poročilu navedel, pa temelje na stvarnih dejstvih. Te številke niso abstraktne, marveč materializirane in zgovorno pričajo o velikih uspehih naših delovnih ljudi. Te številke dokazujejo, da kljub težavam napredujemo ne samo v izpolnjevanju petletnega plana, marveč tudi v graditvi socializma v naši državi.

Kinematografija

Naša mlada filmska industrija je dosegla že lep razvoj, navzlic temu, da dela izključno z novim umetniškim in strokovnim kadrom. V vseh naših ljudskih republikah imamo proizvodna filmska podjetja, ki so v letu 1949 že presegla petletni plan v proizvodnji dokumentarnih filmov, mesečnih obzornikov in filmskih novosti. Razen tega so bili lani izdelani 4 novi umetniški filmi, v delu pa jih je še devet, ki bodo dovršeni še letos. Zanimivo je poudariti, da je začelo filmsko podjetje Bosne in Hercegovine leta 1949 z izdelavo prvega umetniškega filma, medtem ko so letos v Makedoniji v teku priprave za snemanje umetniškega filma. Osrednji filmski laboratorij v Beogradu je poleg drugih v državi eden najsodobnejših v Evropi, opremljen je z najmodernejšimi stroji in napravami, ki so jih montirali naši mladi strokovnjaki. Pred vojno, leta 1937, so posneli v Jugoslaviji samo 40 dokumentarnih filmov in 31 mesečnih obzornikov, leta 1949 pa je dala naša filmska proizvodnja poleg štirihi umetniških filmov še 63 dokumentarnih filmov, 82 mesečnih obzornikov, 52 tedenskih filmskih pregledov, 25 vzgojnih in prosvetnih filmov in 1 lutkovni film. Prav tako pa se je razširila tudi mreža kinematografov, od 343 v letu 1937 se je število dvignilo v letu 1949 na 817 kinematografov.

Radio

Hkrati s povečanjem kapacitete radijskih postaj se je dvignilo tudi število radijskih naročnikov. Če vzamemo število naročnikov 155.133, kolikor jih je bilo v letu 1939, za indeks 100, potem nam število 299.025 naročnikov v letu 1949 kaže porast na 193 v primerjavi z letom 1939. To stvarno pomeni, da je v letu 1939 prišlo na en radijski aparat okoli 100 ljudi, danes pa 55.

Proizvodnja radijskih aparatov, ki je leta 1947 znašala 8500, je v letu 1949 narasla na 37.250 aparatov.

leta 24.201.000 ali 241,6% nasproti letu 1939 in 63% nasproti planu za leto 1951.

Tem številkam komentar ni potreben, ker zgovorno pričajo, kako velikanski napredek smo dosegli po vojni v prometu na splošno, hkrati pa tudi kolikšno škodo je utrpela naša država med vojno. Čakajo nas še veliki napori, da bomo to škodo čimprej nadomestili ter zgradili našo trgovsko pomorsko in rečno mornarico.

Ljudsko zdravstvo

Za naše gospodarstvo je zelo važen dotok delovnih žena v proizvodnjo. Naše žene so se doslej z vmo odzvale in se vključevale v našo industrijo, v zgraditve socializma. Moram pa na tem mestu poudariti, da je še vedno, tudi še danes, pri posameznih vodilnih ljudeh v gospodarstvu veliko nerazumevanje za življenje delavke-matere. Gre namreč za skrb za otroka, kadar gre mati na delo. Pri nas še ni zadosti otroških jasli, otroških vrtcev in drugih otroških ustanov, navzlic temu, da so mnogi ljudski odbori in podjetja poskrbeli za ustanovitev takih ustanov. Danes je v 472 ustanovah poskrbljeno za 19.948 otrok, kar pomeni v primerjavi z letom 1948 porast za 136%. Poleg tega pa je uredba o varstvu noseče žene in doječe matere, ki jo je izdala zvezna vlada, dala doječim materi popolno zaščito, hkrati pa se v tem odraža skrb socialistične države za mater in otroka.

Ljudsko zdravstvo

Kako je z ljudskim zdravjem in njegovo zaščito?

Takoj v začetku moram poudariti, da bodo pri navajanju raznih številok o uspehih do danes in ob navajanju naših pomanjkljivosti, na žalost najslabše izgledali ravno rezultati na področju zavarovala ljudskega zdravja v primeri z drugimi. Delo zdravstvene službe po osvoboditvi je bilo usmerjeno na usposabljanje bolnišnično in ambulantnih — polikliničnih ustanov za preprečevanje bolezni, za vzgojo zdravstvenih kadrov in zaščito matere in otroka.

Pomanjkanje zdravstvenih kadrov, zdravnikov, pomožnega zdravniškega osebja in drugega je ena izmed naših temeljnih slabosti, zaradi katere nismo mogli doseči rezultatov, ki bi jih morali doseči v delu za zavarovanje ljudskega zdravja. V stari Jugoslaviji je bilo splošnih bolnišnic in medicinskih klinik 171 s 24.986 posteljami. V letu 1939 je bilo v teh bolnišnicah nekaj manj kakor 500.000 bolnikov. Ob koncu minulega leta smo imeli 152 bolnišnic s 35.500 posteljami, bolnikov v njih pa je bilo 767.500. Na pogled manjše število bolnišnic v primerjavi s predvojnimi vendar kaže poleg delne prenatrpanosti tudi to, da so bile bolnišnice povečane in da imajo precej večje število postelj kakor pred vojno; število bolnikov v naših bolnišnicah v letu 1949 je za okoli 267.000 večje od števila leta 1939. Dalje je bilo v Jugoslaviji leta 1939 163 ambulant, poliklinik in ustanov socialnega zavarovanja. Poleg tega je bilo ambulantno zdravljenje v 87 zadružnih zdravstvenih domovih. V teh ustanovah je bilo leta 1939 326.661 pregledov. Mi pa imamo danes 1866 ambulantno polikliničnih ustanov, v katerih je bilo opravljenih nad 17 milijonov pregledov, a od teh 7 milijonov 874.000 prvih pregledov.

Po vojni posvečamo veliko skrb preprečevanju nalezljivih bolezni, pri čemer je naša zdravstvena služba dosegla vidne uspehe predvsem v boju proti pegavemu tifusu. Leta 1945 je bilo 12.855 primerov, lani pa je bilo zaznamovanih skupno 267 primerov pegavega tifusa. Drugi veliki uspeh je dosegla naša zdravstvena služba v boju proti malariji. Leta 1939 je bilo v Jugoslaviji okoli 200.000 bolnih za malarijo. Takoj po vojni se je to število povečalo na 500.000, v minulemu letu pa je bilo v celih državi zaznamovanih skupno 7366 malaričnih obolenj. Država je za preprečevanje malarije dala zdravstveni službi letala za zapraševanje in razkuževanje malaričnih krajev, močvirij, gozdov in dr.

Posoben problem med nalezljivimi boleznimi v naši deželi je brez dvoma tuberkuloza, proti kateri je borba v resnici najtežja. Pa tudi na tem področju so storjeni veliki uspehi, a so še vedno nezadostni. Medtem, ko je bilo leta 1939 v Jugoslaviji 49 protituberkuloznih dispanzerjev največ nezadostno urejenih, se je danes število teh povečalo na 136, opremljenih z rentgenskimi aparati in ostalimi potrebnimi napravami. Število postelj za tuberkulozne bolnike se je povečalo od 930, kolikor jih je bilo leta 1939 na 9.300, pa tudi to število ne zadošča in je še zmeraj eno najvažnejših vprašanj naše zdravstvene službe.

Danes nam je potrebnih okoli 16.000 zdravnikov, trikrat toliko srednjega medicinskega kadra in glasilni nižjega medicinskega osebja. Mi pa imamo danes v civilni zdravstveni službi nekaj nad 4000 zdravnikov, oziroma samo četrtino potrebnega števila in prav tako smo, če ne še na slabšem, z ostalim pomožnim zdravstvenim osebjem. Da bi uredili to vprašanje kadrov, sta bili poleg treh obstoječih ustanovljeni še dve medicinski fakulteti — v Sarajevu in Skoplju — tako da imamo danes 8824 študentov medicine. Za šolanje srednjega in nižjega medicinskega kadra smo imeli že leta 1947 44 srednjih medicinskih šol in 46 nižjih; letos pa je vpisanih v srednje in nižje medicinske šole 6885 učencev.

Delo za zdravstveno zaščito matere in otroka je doseglo prav lepe uspehe v primeri s predvojnimi stanjem. Leta 1939 n. pr. je bilo v stari Jugoslaviji 27 posvetovalnic za noseče žene, v katerih je bilo nekaj manj kakor 6000 nosečih žena. Ob koncu leta 1949 smo imeli 337 takih posvetovalnic, katerih se je poslužilo nad 100.000 žena, oziroma 25% vseh nosečih žena.

Leta 1939 so bile postelje za porodnice samo v velikih bolnišnicah in porodniških klinikah, mi pa smo takoj po vojni odprli porodniške oddelke in manjše porodnišnice v okrožnih mestih in večjih

vases, tako da imamo danes 134 porodnišnic z 875 posteljami izven bolnišnic in 106 porodniških oddelkov s 1695 posteljami. Leta 1939 je bilo 40 večjih dispanzerjev, mi pa jih imamo danes 107. Posvetovalnic za dojenčke in nedorasle otroke ter drugih otroških ustanov je bilo pred vojno 72, mi pa imamo danes samo za dojenčke in nedorasle otroke 380 posvetovalnic. Pred vojno sploh ni bilo stalnih otroških okrevališč, mi pa jih imamo danes 6 s 400 posteljami.

Po vsem tem, kar sem povedal, vidimo, da smo tudi v zdravstveni službi dosegli gotove uspehe. Seveda to vsekakor ni zadosti in ti uspehi zaostajajo za drugimi, zato bomo morali v bodoče posvetiti temu vprašanju še več skrbi in prispevati še več sredstev, da bo naša zdravstvena služba napredovala vzporedno z razvojem na drugih področjih.

Poleg tega je treba vedeti, da so naše velike potrebe na področju zdravstvene zaščite in povečanje števila obolelih posledica vojne in težkih življenjskih pogojev ter borbe v dobi okupacije. Od kod danes tolikšno povečanje števila tuberkuloznih? Razume se ne od tod in zato, ker bi naj naše ljudstvo stradalo, kakor to čakajo nekateri zlonamerni klevetniški naše dežele, pač pa zato, ker je naše ljudstvo stradalo štiri leta vojne, ker so mu okupatorji jemali tisto, kar mu je bilo potrebno za življenje. To povečanje izvirna od tod, ker so naši otroci in naša mladina v času vojne največ pretrpeli. Od tod, ker je ogromno število naše ženske in moške mladine sedelo štiri leta v vojni s puško v roki, nezadostno oblečeno in obuto, nezadostno hranjeno ali, bolje povedano skoraj neprestano lačno. Vse to je moralo negativno vplivati na zdravje naših ljudi. Zato imamo ravno v vrsti onih, ki so bili v vojni, tudi največ bolnih za tuberkulozo in drugimi boleznimi. Toda jaz sem prepričan, da bo naša država ob pomoči in skrbi družbenih organizacij in nižjih oblasti, ob pomoči vseh zaveznih državljenov kos tudi tej največji težavi in da bo preprečila, da bi bili naši, največkrat najbolj zaslužni ljudje žrtve tuberkuloze ali drugih bolezni.

Zato so naše najbolj važne naloge v zdravstveni službi poleg graditve bolnišnic in drugih zdravstvenih ustanov, pospešena vzgoja medicinskega kadra, uresničiti zdravstvene pogoje za naše male ljudi, posvečati več skrbi pravilni in redni preskrbi in prehrani zlasti naših otrok, dati dovolj zdravil, pošiljati naše ljudi v okrevališča itd. itd.

leta 24.201.000 ali 241,6% nasproti letu 1939 in 63% nasproti planu za leto 1951.

Tem številkam komentar ni potreben, ker zgovorno pričajo, kako velikanski napredek smo dosegli po vojni v prometu na splošno, hkrati pa tudi kolikšno škodo je utrpela naša država med vojno. Čakajo nas še veliki napori, da bomo to škodo čimprej nadomestili ter zgradili našo trgovsko pomorsko in rečno mornarico.

Tovariši in tovarišice! Vse to, kar sem doslej povedal o reševanju gospodarskih problemov in doseženih uspehih, bi kazalo, da nisem bil dovolj izčrpen. Niti zdaleč pa nisem mogel zajeti vseh gospodarskih panog v podrobnosti, ker bi bilo to zares preobširno, zato sem moral v svojem poročilu marsikaj spustiti in prikazal sem toliko, kolikor sem mislil, da bo približno zadostovalo, da dobimo sliko o doseženih uspehih in da bomo videli, kje so še napake in pomanjkljivosti, skratka, da bomo videli, kako izpolnjujemo petletni plan. Na drugi strani sem se moral nekaterih panog podrobneje dotakniti, ker so te podrobnosti posebno pomembne, da dobimo natančnejšo sliko. Same številke, ki sem jih tu navedel, kakor tiste, ki jih nisem v poročilu navedel, pa temelje na stvarnih dejstvih. Te številke niso abstraktne, marveč materializirane in zgovorno pričajo o velikih uspehih naših delovnih ljudi. Te številke dokazujejo, da kljub težavam napredujemo ne samo v izpolnjevanju petletnega plana, marveč tudi v graditvi socializma v naši državi.

leta 24.201.000 ali 241,6% nasproti letu 1939 in 63% nasproti planu za leto 1951.

Tem številkam komentar ni potreben, ker zgovorno pričajo, kako velikanski napredek smo dosegli po vojni v prometu na splošno, hkrati pa tudi kolikšno škodo je utrpela naša država med vojno. Čakajo nas še veliki napori, da bomo to škodo čimprej nadomestili ter zgradili našo trgovsko pomorsko in rečno mornarico.

leta 24.201.000 ali 241,6% nasproti letu 1939 in 63% nasproti planu za leto 1951.

Tem številkam komentar ni potreben, ker zgovorno pričajo, kako velikanski napredek smo dosegli po vojni v prometu na splošno, hkrati pa tudi kolikšno škodo je utrpela naša država med vojno. Čakajo nas še veliki napori, da bomo to škodo čimprej nadomestili ter zgradili našo trgovsko pomorsko in rečno mornarico.

leta 24.201.000 ali 241,6% nasproti letu 1939 in 63% nasproti planu za leto 1951.

Tem številkam komentar ni potreben, ker zgovorno pričajo, kako velikanski napredek smo dosegli po vojni v prometu na splošno, hkrati pa tudi kolikšno škodo je utrpela naša država med vojno. Čakajo nas še veliki napori, da bomo to škodo čimprej nadomestili ter zgradili našo trgovsko pomorsko in rečno mornarico.

leta 24.201.000 ali 241,6% nasproti letu 1939 in 63% nasproti planu za leto 1951.

Tem številkam komentar ni potreben, ker zgovorno pričajo, kako velikanski napredek smo dosegli po vojni v prometu na splošno, hkrati pa tudi kolikšno škodo je utrpela naša država med vojno. Čakajo nas še veliki napori, da bomo to škodo čimprej nadomestili ter zgradili našo trgovsko pomorsko in rečno mornarico.

Tovariši in tovarišice! Vse to, kar sem doslej povedal o reševanju gospodarskih problemov in doseženih uspehih, bi kazalo, da nisem

Deklaracija vlade Federativne ljudske republike Jugoslavije

(Nadaljevanje s 3. strani)

upravičene izostanke. To je dokaz slabe borbe za delovno disciplino, brez katere si ne moremo zamisliti dela v socialističnem gospodarstvu.

Pri proizvodnih stroških v raznih gospodarskih panogah se zdalec nismo dosegli zmanjšanja, ki je bilo možno in predvideno v raznih naših planih. Temu je poglavitni vzrok preseganje fonda plač. To izvira iz raznih razlogov kakor n. pr. 1. zvišanju plač ni vselej sledilo povečanje norm v podjetjih, marveč je običajna šla tendenca za tem, zadržati stare, že itak nizke norme; 2. neredno sprejemanje materiala, zastoj v obratovanju zaradi pomanjkanja električne energije, nepravilni odnosi do materiala, to je nevarčevanje in razsipanje materiala, previsoko določeni normativni potrošniki materiala, kupičenje in zadrževanje več materiala v skladiščih podjetja kakor je to potrebno za redno proizvodnjo itd.

Preseganje fonda plač povzroča pogosto tendenco k naraščanju režijskih stroškov v naših industrijskih in rudarskih podjetjih oz. širjenje administrativnega aparata, ki ni v sorazmerju s povečanjem planskih proizvodnih nalog. Ni dovolj razumevanja za važnost fonda plač, mnogi mislijo, da ni važno, ako se izda več denarja, češ da v planskem gospodarstvu ni nevarnost inflacije in podobnih pojavov, in da je glavno uresničiti plan. To so popolnoma zgrešena nazoranja, ki jih moramo pobijati, če hočemo, da se bo naše gospodarstvo hitreje razvijalo.

Se nekaj moram reči o neplanski uporabi delovne sile, ki bi morala biti v skladu s fondom plač in s fondom zagotovljene preskrbe. To je hkrati v tesni zvezi z varčevanjem, s povečanjem proizvodnih stroškov itd. Do zadnjih dni so z raznih strani stalno govorili, da je pomanjkanje delovne sile in da so plani delovne sile prenizki, kar je ustvarilo vtis, da ne bomo mogli najti dovolj delavcev, ne uslužbencev za nove tovarne, ki se vsak dan in vse bolj izročajo v obratovanje. Toda temu ni tako. Vlada je morala določiti komisije, ki so začele raziskovati uporabo delovne sile v podjetjih in tovarnah. Ugotovljeno je, da v mnogih tovarnah in podjetjih niso plansko uporabljali delovne sile. Številni direktorji so zadrževali in skrivali večje število delavcev kakor jim je bilo določeno s planom in kakor jim je bilo potrebno, da bi se na ta način zavarovali pred fluktuacijo, bolezenskim izostajanjem in podobno. To kopljenče večjega števila delavcev kakor je potrebno za normalni delovni potek oz. za proizvodnjo, je zelo povečalo proizvodne stroške in hkrati povzročilo prekomerno trošenje zagotovljene preskrbe. V največjem številu tovar in podjetij delovna mesta sploh niso bila sistemizirana. Skratka, nekatere tovarne so imele zares pomanjkanje delovne sile, druge pa so imele presešek delavcev in uslužbencev, ki jih sedaj razporejamo na tista delovna mesta, kjer je premalo delovne sile. Raziskave komisij so pokazale, da so imele razne tovarne in ustanove okrog 100.000 nadštevilnih delavcev in uslužbencev.

Število zaposlenega osebja se zmanjšuje pretežno v administraciji, kjer se je nakopičilo mnogo nekvalificiranega osebja, ki bi moralo biti zaposleno v gospodarstvu. Prenatiranost osebja v administraciji upravnega in gospodarskega aparata povzroča birokracijo in neekspeditivnost. S prestativno nezadostno kvalificiranih iz administracije v gospodarstvo bomo dosegli ne le prihrank, marveč bomo zboljšali tudi kakovost administracije. Presešek tistih, ki so kvalificirani, pa je potreben v nižjih organih ljudske oblasti, v okrajih ali v gospodarski administraciji.

Doslej je bil reden pojav, da so iz tovar in podjetij jemali najbolj izkušene strokovne delavce in jih postavljali v pisarno, kjer so se težko znašli in so razen tega manj zaslužili kakor prej. Pa tudi pri sedanjem razmeščanju preseška osebja se delajo nepravilnosti, ki jih je treba popraviti. So primeri, da voditelji tovar, podjetij in ustanov ne odpuščajo stare uslužbenec, vojne invalide, delavke, holičke in učence v gospodarstvu. To je docela napačno in se ne sme več dogajati. Na odgovornost bodo poklicani vsi tisti, ki bi tako ravnali. Z graditvijo naše industrije bomo potrebovali še dalje delavce in uslužbenec, danes pa se moramo strogo držati tistega, kar je planirano.

Tudi v državni upravi, enako kakor v gospodarstvu, niso doslej dovolj upoštevali potrebe varčevanja. Leta 1949 so bili izdani ukrepi za znižanje stroškov državne uprave za 10%. Čeprav so bili ti ukrepi bolj kampanjski in se niso naslanjali na določen sistem in čeprav moramo šele v bodoče utrditi sistem varčevanja, vendar so bili doseženi precejšnji uspehi, tako da je doseglo l. 1949 znižanje stroškov za 327.229.000 din ali 15,2% vseh stroškov.

Pri tem bom omenil še nekatere škodljive pojave, ki se tlečeje varčevanja.

Tu gre na prvem mestu za knjigovodstvo v našem gospodarstvu, ki je danes slabo in ki se mu pogosto sploh ne pripisuje nobena važnost. Posledice tega so številne. Ni redki primer, da posamezne uprave podjetij zadržujejo več surovin in sredstev, kakor jim je v volji je njihov višji cilj nekaj drugega. Da bi pa ta cilj dosegli, je možno po njihovem prepričanju opravičiti vsako nesrečico, vsako obrekovanje, vsako nemoralno stvar. Prva žrtve tega novega višjega cilja mora postati socialistična Jugoslavija. In da bi to dosegli, so se na vse pretege trudili in se še trudijo, da bi najprej očrnili vodilne ljudi Partije in države v naši

potrebno, tisto pa, kar ostane, se ne vrača nazaj v skladišče. In pri tem gre večših za jeklo in drug dragoceni material. Kar pa je najvažnejše, za tak zadržan material niče ne ve, kdaj bo ali je že bil porabljen, ker to ni izkazano niti v rezervah, niti v knjigovodski niti v kakšni drugi evidenci. Te stvari niso tako malenkostne, kakor se morda komu zdijo, temveč imajo ogromen pomen za varčevanje.

Z ozirom na vse to je potrebno, da postane evidenčna in knjigovodska služba dejansko ena najvažnejših v podjetju, da se ji na čelo postavijo ljudje, ki imajo ugled in da se ti ljudje bore za gospodarski račun in za socialistično gospodarjenje, na drugi strani pa proti vsaki zlorabi. Poleg tega mora biti knjigovodstvo na tekočem. Na ta način bo storjen prvi velik korak v borbi za varčevanje in za pravilno gospodarjenje.

V zvezi z varčevanjem in z razsipnostjo hočem reči še nekaj besed o brezbriznem in pogosto brezdušnem odnosu do strojev in mehanizacije sploh. Res je sicer, da prihaja tu nevarčevanje, razsipnost v manjšem obsegu, vendar pa je še preveč. Pogosto se lahko vidi, ko leže na dežju in snegu razni industrijski in kmetijski stroji ter orodje, ki rjavi in propada, na drugi strani nam pa tega primanjkuje in vlagamo velike napore, da pridemo do dovolj, da tako stroje upoštevamo, ali jih sami proizvajamo. Dalje, mnogo in brez potrebe se uporabljajo prevozna sredstva, tovorni in potniški avtomobili ter gorivo zanje. Vsak dan se lahko vidi precej praznih tovornih in potniških avtomobilov, ki nekam dirjajo; prepričan sem, da so najpogosteje na poti brez potrebe, posebno še potniški avtomobili. Ljudje, ki tako delajo, nimajo smisla niti za varčevanje z gorivom, niti za čuvanje vozila, kar nas tako drago stane. Pogosto se za najmanjšo razdaljo uporablja avto, čeprav bi tako razdaljo človek prehodil lahko peš in to celo tak, ki ima po službeni dolžnosti pravico do vozila. Dosedanji ukrepi, da se to

Kako malo skrbi se posveča evidenci, se vidi tudi iz tega, da se pri izdajanju materiala na primer ne izpolnjujejo vedno predpisani obrazci, da bi bilo razvidno, v kakšen namen se material uporablja. Dalje, pogosto se jemlje več materiala, kakor je to

potrebno, tisto pa, kar ostane, se ne vrača nazaj v skladišče. In pri tem gre večših za jeklo in drug dragoceni material. Kar pa je najvažnejše, za tak zadržan material niče ne ve, kdaj bo ali je že bil porabljen, ker to ni izkazano niti v rezervah, niti v knjigovodski niti v kakšni drugi evidenci. Te stvari niso tako malenkostne, kakor se morda komu zdijo, temveč imajo ogromen pomen za varčevanje.

Z ozirom na vse to je potrebno, da postane evidenčna in knjigovodska služba dejansko ena najvažnejših v podjetju, da se ji na čelo postavijo ljudje, ki imajo ugled in da se ti ljudje bore za gospodarski račun in za socialistično gospodarjenje, na drugi strani pa proti vsaki zlorabi. Poleg tega mora biti knjigovodstvo na tekočem. Na ta način bo storjen prvi velik korak v borbi za varčevanje in za pravilno gospodarjenje.

V zvezi z varčevanjem in z razsipnostjo hočem reči še nekaj besed o brezbriznem in pogosto brezdušnem odnosu do strojev in mehanizacije sploh. Res je sicer, da prihaja tu nevarčevanje, razsipnost v manjšem obsegu, vendar pa je še preveč. Pogosto se lahko vidi, ko leže na dežju in snegu razni industrijski in kmetijski stroji ter orodje, ki rjavi in propada, na drugi strani nam pa tega primanjkuje in vlagamo velike napore, da pridemo do dovolj, da tako stroje upoštevamo, ali jih sami proizvajamo. Dalje, mnogo in brez potrebe se uporabljajo prevozna sredstva, tovorni in potniški avtomobili ter gorivo zanje. Vsak dan se lahko vidi precej praznih tovornih in potniških avtomobilov, ki nekam dirjajo; prepričan sem, da so najpogosteje na poti brez potrebe, posebno še potniški avtomobili. Ljudje, ki tako delajo, nimajo smisla niti za varčevanje z gorivom, niti za čuvanje vozila, kar nas tako drago stane. Pogosto se za najmanjšo razdaljo uporablja avto, čeprav bi tako razdaljo človek prehodil lahko peš in to celo tak, ki ima po službeni dolžnosti pravico do vozila. Dosedanji ukrepi, da se to

prepreči, niso prinesli uspehov, zaradi česar v bodoče treba storiti najstrožje ukrepe.

Dalje, zelo malo smisla je za varčevanje z živili, ki se razsipajo na vse mogoče načine, in sicer jih eni brezobzirno trošijo, drugim pa jih primanjkuje, zaradi česar nastajajo težave v planski in redni preskrbi prebivalstva.

In še en značilen primer razsipnosti. Električna energija nam je, kakor vemo, zelo potrebna za industrijo in še vedno nam je zelo primanjkuje. Kljub temu je lahko videti širom po naši domovini razsvetljene prostore z velikim številom žarnic brez vsakršne potrebe. Pa ne samo to, tudi podnevi je mogoče videti na ulicah, da gore žarnice brez potrebe. Prav tako se brezobzirno troši električna energija za kuhanje in podobno. Toda, kadar gledaš, kako gori luč brez potrebe, je to prav tako, kakor bi videl stroj v pogonu, ne da bi kaj delal in delavca poleg njega.

Dalje, razno zelo pogosto obiskovanje tovar, podjetij in ustanov po vsej državi, pa naj je potrebno ali ne, prav tako ne spada k varčevanju.

Takih in podobnih primerov nevarčevanja bi lahko navedel na tisoče. Vse, kar sem prej navedel kot nevarčevanje in razsipnost, je čisto subjektivnega značaja in proti temu se moramo boriti in podvzemanj najenergičnejše ukrepe. Razumljivo, da je varčevanje v mnogih primerih iz objektivnih razlogov nemogoče, vendar je tega neprimerno manj.

Tovariši in tovarišice, proti takemu razumevanju varčevanja in razsipnosti niso zadosti administrativni ukrepi. To je stvar socialistične zavesti in pravičnega odnosa do ljudske imovine. Mnogi ljudje menijo, da je ljudska imovina neke vrste državna lastnina, ki jo lahko vsak troši po mili volji brez vsake odgovornosti. To so stara pojmovanja o odnosu do državne imovine, ki so povsem tuja socialističnemu razumevanju ljudske, to je socialistične imovine.

Odnosi s Sovjetsko zvezo in deželami ljudske demokracije

Tovariši in tovarišice, dovolite mi, da se sedaj na kratko dotaknem naših odnosov in zgodovine spora s Sovjetsko zvezo in državami tako imenovane ljudske demokracije. O tem moram tu govoriti zato, ker se odnosi s temi državami vedno bolj zaostrujejo in ker hočemo, da krivdo za to zvale na našo državo.

Predvsem bi hotel poudariti, da imajo obrekovanje naše dežele in njenih vodilnih ljudi iz Sovjetske zveze in ostalih informbirojskih držav in partij poleg mnogih drugih tudi to napako, da nikoli ne upoštevajo tega, kar so govorili in pisali včeraj. Njihova propaganda ne spoštuje niti dejstev niti resnice, niti logike, temveč je zbirka vseh mogočih propagandističnih zvijač do najpodeljših spletk, obrekovanje in izmišljotinj.

Vzemo na primer našo osvobodilno borbo. Tu ne bom navajal njihovega tiska, njihovih radijskih oddaj in izjav za vojne, ki so bile polne pohvale in priznanj naši borbi, ki so jo tedaj priznavali kot velik prispevek in pomoč splošnim zavzetim naporom, še posebej pa kot pomoč Sovjetski zvezi v njenih najtežjih urah. Te stvari so dobro znane ne samo po vsej naši deželi, temveč tudi po vsem svetu. Tu bi hotel poudariti samo to, da so oni takrat takšne izjave dajali na podlagi stvarnih dejstev. Teh dejstev niso mogli skrivati niti oni krogi na zapadu, ki nam iz ideoloških ali razrednih razlogov niso bili naklonjeni. Tudi oni so morali po dveh letih naše krvave borbe priznati dejstvo, da se borimo mi — to je partizani — ne pa Draža Mihajlović in njegovi četniki.

To poudarjam zaradi tega, ker danes prav isti ljudje iz Sovjetske zveze govore, da naša borba ni bila borba naših narodov na življenje in smrt, temveč da je to bilo delo gestapa, da so bili prevarani itd. Zelen bi vedeti da li jim je morda danes žal, ker niso nadaljevali s pohvalami četnikov in okupatorskih pomagačev, kar so vztrajno, kljub našim protestom, delali leta 1941 in 1942. Če so oni, denimo, po njihovem današnjem spoznanju mogli biti prevarani od leta 1941 do 1944, dokler se niso imeli svoje mislje v Jugoslaviji, kako pa se da razložiti to, da so njihove vojaške mislje, ki so prišle k nam zgodaj na pomlad 1944. leta, videla na svoje oči in se prepričali o tem, kdo vodi borbo in kdo se je boril ves ta čas? Te mislje so potrdile vse naše izjave; mnenja pa sem, da so oni takim ljudem, kakršni so bili v teh misljah, mogli verjeti, ker so bili to njihovi ljudje, povečini iz NKVD, ki jih ni tako lahko prevarati.

Sedaj se postavljajo vprašanje, kdaj so oni govorili in pisali resnico — tedaj ali danes? Jasno je, da so tedaj govorili resnico na osnovi nezgodnih dejstev. Ta dejstva pa so bila tedaj v skladu s tako imenovanimi njihovimi višjimi cilji, ker so tedaj ti višji cilji bili: zmagati nad fašističnimi osvajači, kar je bilo hkrati tudi osnovni cilj vseh zavzevkov. Toda po vojni je njihov višji cilj nekaj drugega. Da bi pa ta cilj dosegli, je možno po njihovem prepričanju opravičiti vsako nesrečico, vsako obrekovanje, vsako nemoralno stvar. Prva žrtve tega novega višjega cilja mora postati socialistična Jugoslavija. In da bi to dosegli, so se na vse pretege trudili in se še trudijo, da bi najprej očrnili vodilne ljudi Partije in države v naši

deželi, da narodnoosvobodilno borbo povsem zanikajo, da uničijo vse žrtve in trpljenje naših narodov med vojno, da našo državo proglašajo za fašistično. Z drugimi besedami, ne ustavljajo se niti pred najogubnejšimi sredstvi, da bi našo deželo in njene voditelje pred mednarodno demokratično javnostjo čim bolj oblatili, da bi napredne sile sveta zasovražile naše narode in našo socialistično državo sploh, ker bi se mogli samo na ta način tedaj lotiti nadaljnje realizacije tako imenovanega njihovega višjega cilja — to je zasuznjevanja naše socialistične domovine.

Tovariši in tovarišice, ljudski poslanci, predstavite si morate teh ljudi najpodelje te toleže po obrazu, a ti bi zaradi teh zvišjih ciljev ne smeli niti protestirati; žaljivo ti največje žrtve, a ti — po njihovem pojmovanju — nimaš pravice protestirati; obrekujete je in blatijo z najbolj umazanimi besedami, lažmi in neresničami, a ti po njihovem mnenju nimaš pravice zaradi teh namišljenih višjih ciljev braniti se in zavračati ta obrekovanja itd. Tako pravična obramba naše časti jih spravlja v besnost. Ko je prišlo do prekinitve, oziroma do prvega spora, ko so nam poslali prvo pismo, so se silno razburili, ko smo jim mi odgovorili z dejstvi na netočne obtožbe v njihovem pismu. Pri drugem pismu so bili še hušiti: to pismo je bilo še bolj neresnično, bolj žaljivo, oni pa so na mirni ton našega odgovora in pobljanje trditve v tem pismu odgovorili s tretjim, še bolj žaljivim in neresničnim pismom. Že tedaj torej, pri izmenjavi teh pisem, se je pokazalo, kako oni pojmujejo enakopravnost. Tovariši in tovarišice, mi nismo ta naš spor prvi spravili pred javnost, ker smo se zares hoteli izogniti temu, da bi se ne prizadejalo preveč škode mednarodnemu delavskemu gibanju. Toda oni sami so ta pisma prvi objavili, kasneje pa se ono sramotno resolucijo. Jasno je, da smo jih tedaj tudi mi objavili in to se je pokazalo povsem umestno, ker so oni po naši objavi teh njihovih pisem na široko začeli s propagando, kako se mi bojimo priti pred naše narode z njihovimi obtožbami, kako prikrivamo te stvari pred našimi narodi itd. Že v sami resoluciji Informbiroja so šli tako daleč, da so pozivali našo ljudstvo na upor in na državljansko vojno. To so delali tudi po tem, skozi vse obdobje dveh let, v raznih oblikah. To pomeni, tovariši in tovarišice, da se oni na najbolj grob način vmešavajo v naše notranje zadeve. To delajo tudi danes, kjer koli se jim nudi priložnost. Pred nekaj dnevi sta na primer v Budimpešti Rakoszi in Vorosilov napadla našo državo. To sta storila pod krinko napada na vodstvo naše države, ki ga bo po besedah Vorosilova delavski razred Jugoslavije skoraj zrušil. Jaz zares cenim zasluge Vorosilova v Oktobrski revoluciji, toda to je bilo tako davno, da Vorosilov danes najbrž zaradi svoje visoke starosti ni več v stanju spremljati razvoja naše države in pravilno oceniti našega položaja. Če bi bil tega zmožen, bi prišel do spoznanja, da zastopa absurdno stvar, ki nima ničesar skupnega s stvarnostjo. On bi tedaj videl, da naš delavski razred misli s svojo glavo in še kako misli, ker jano vidi, kaj hočejo doseči voditelji Sovjetske zveze in ostali tako imenovani disciplinirani voditelji Informbiroja. Če bi to stvar mogli razumeti, bi se prepri-

čal, da prav zaradi tega, ker je naš delavski razred zaveden in ker dobro ve, za kaj gre — voditelji Sovjetske zveze niso mogli razbiti te enotnosti naših narodov in pri nas izvesti nerada. V vseh dosedanjih poskusih, v svoji razdiralni dejavnosti so sovjetski in ostali informbirojski voditelji utrpeli poraz prav zaradi visoke zavesti naših delovnih ljudi.

Tovariši in tovarišice, ljudski poslanci! Zelen bi se na kratko dotakniti še neke zadeve, obrekovanje voditeljev Sovjetske zveze in Informbiroja, da smo mi nacionalisti in koncem koncev fašisti. Na osnovi česa so oni prišli do tako nezaljšanih obtožb? Jasno je, da zaradi tega, ker smo se mi uprli temu, da bi naša država izgubila svojo politično in gospodarsko neodvisnost. Zaradi česa pa smo mi prišli do tega prepričanja, da naši deželi preti taka nevarnost? Jasno, na osnovi izkušenj, na osnovi postopkov voditeljev Sovjetske zveze. Neenakopravni odnosi med socialističnimi državami so prvi element izgube neodvisnosti majhne socialistične države. Drugi element izgube neodvisnosti je zapopaden v ekonomskem izkoriščanju, a tretji v populni notranje in zunanje politični podreditvi drugi veliki državi, čeprav je socialistična, če imajo njeni voditelji nesocialistične namene. Razumljivo je, da se mi nismo mogli s tem strinjati, ker so s tem na eni strani nikoli ne bi strinjali naši narodi, a na drugi strani, ker je to nasprotno marksistični znanosti. S tem se docela kompromitira stvar revolucionarnega socialističnega razvoja v svetu, kompromitira se socializem na sploh.

Hotel bi tu spregovoriti nekoliko besed še o tako imenovani federaciji, ker nas danes obrekujejo, da smo s pomočjo federacije hoteli pogoltniti ne samo Albanijo, temveč tudi Bolgarijo, da smo zaradi svojih nacionalističnih in imperialističnih zahtev usiljevali to federacijo itd. Jasno je, tovariši in tovarišice, da je tudi to popolnoma izmišljeno, o čemer vas morem tudi z dejstvi prepričati. Ne mi, temveč oni so nas potiskali v federacijo ne glede na to, da pogoji za to še niso bili dozoreli. Za to imamo dokumentirane dokaze.

Ko sem bil na čelu delegacije naše vlade na Bolgarskem, smo videli nudeno razpoloženo ljudstva za federacijo naših dveh držav. Toda mi smo tedaj pred vsem svetom razlagali bolgarskemu ljudstvu, da bo do tega prišlo, ko bodo dozoreli pogoji za federacijo, dotlej pa moramo delati tako, da ti pogoji čimprej dozore, kar je pomenilo, da je potrebno najtesnejše bratsko sodelovanje — brez skritih namer.

Ko so februarja in marca 1948. leta bili v Moskvi tovariši Kerdelj, Džilas, Bakarić in drugi, je bila tam tudi bolgarska delegacija — tovariši Dimitrov, Kolarov in Kostov, ki jih danes ni več med živimi. V prisotnosti te delegacije je sam Stalin odločno zahteval, da se takoj izvrši akt federacije med Jugoslavijo in Bolgarijo, medtem ko so bili na drugi strani proti federaciji z Albanijo. Glede na to, ker so bili tedaj odnosi s Sovjetsko zvezo že napeti, nam je, ko so naši tovariši po vrnitvi iz Moskve povedali to stvar, bilo vse to sumljivo in prišlo smo do prepričanja, da to zahtevajo zaradi tega, da bi Jugoslavijo tako laže podredili in podjarmili. Mi smo to odbili z utemeljitvijo, da pogoji še niso do-

zoreli. Glejte, v čem smo mi videli bistvo nezrelosti teh pogojev!

Prvi v tem, ker smo prišli na podlagi mračne zgodovine odnosov med Bolgarijo in Srbijo do prepričanja, da je stara rana mogoče zaceliti, mračno preteklost pa pozabiti samo v iskrenem bratskem sodelovanju naših narodov z bolgarskim narodom, in to v relativnem daljšem obdobju.

Drugič, ni se nam bilo uspelo obnoviti države, vendar pa smo pričeli izvajati industrializacijo in elektrifikacijo svoje države in razume se, da bi bila vsaka federacija v tem času z drugo, še bolj zaostalo državo, za nas veliko gospodarsko breme in onemogočila bi izvršitev našega petletnega plana.

Tretjič, vse kulturno, gospodarsko in politično življenje v Bolgariji se je razvijalo drugače, kakor v Jugoslaviji, in zaradi tega smo menili, da bi bilo treba najprej ob tesnem sodelovanju odstraniti vse, kar bi lahko imelo v taki federaciji zelo slabe posledice.

Četrto, pri mnogih bolgarskih tovarših smo opazili nezrelost za tako stanje, in to nam lahko prinesele nedogledne posledice. Pri njih smo opazili frakcionizmo, šovinizem itd., mi pa smo imeli edinstveno, monolitno Partijo. Zato bi taka združitev verjetno privedla do zloma notranje enotnosti naše Partije.

Federacija ni vprašanje odloka, vprašanje sentimentalnosti, vprašanje trenutnega razpoloženja. Ne, vprašanje federacije je zelo resna stvar. Imeti mora svoje gospodarsko in politično upravičilo, imeti mora svoje polno upravičilo v letni ljudstva po federaciji, ki mora biti objektivna. Voditelji Sovjetske zveze in vprašanja federacije med Jugoslavijo in Bolgarijo niso smatrali kot zadevo narodov obeh dežel, ampak kot zadevo, ki spada v njihov načrt, njihove kombinacije. Njih sploh ni zanimalo, če obstaja na obeh straneh tako razpoloženje ali ne in če so pogoji za to zreli ali ne. In prav tako je moralo njihovo stališče povzročiti pri nas sum v možnost neodvisnega razvoja take federacije in v možnost njenega obstoja sploh. In ta naša upravičena odločnost, da jih nismo poslušali, ko so od nas zahtevali, naj stopimo v federacijo, je tudi eden izmed povodov, da nas danes tako besno napadajo in obtožujejo, da smo nacionalisti. Ne, nismo nacionalisti in tudi nikoli ne bomo.

Naša borba za ohranitev neodvisnosti ima drugačen smisel kakor pa navadna borba katere koli zatirane nesocialistične dežele, čeprav je z našega stališča borba vsako zatirane in gospodarsko izkoriščane dežele pravilna. Ta drugačni smisel je predvsem iskati v tem, ker je naša dežela socialistična, ker je v vsakem obdobju napredna, ker gradi uspešno novo družbeni sistem na svoj način, ki najbolj ustreza našim razmeram. Drugič, naša borba za ohranitev neodvisnosti naše države ima globoko upravičenost v tem, ker 99% našega ljudstva želi ohraniti svojo neodvisnost, in torej ne želi, da mu ukazujejo od zunaj in da to potem drago plača. Napačno bi bilo misliti, da izhaja ta želja iz nekakšnega nacionalizma. Ne, ta želja iz zavesti, da sedaj za nas ni drugega načina in rešitve glede na to, kar bi bilo koristneje za hitri socialistični razvoj naše države; naši narodi vedo, da bi jih vsako neenakopravnost in odvisnost vrgli samo nazaj v zaostalost in podrejenost.

Zato mi nismo za neodvisnost zaradi naših nekakšnih nacionalističnih pojmovanj. Za neodvisnost vsake majhne države smo tako dolgo, dokler to zahteva večina njenega ljudstva, dokler želi večina, da se sama upravlja in uravnava življenje tako, kakor misli, da je najboljša. Smo proti vsakemu vmešavanju v notranje zadeve majhnih držav, pa naj pride od katere koli velike države. Še bolj pa smo za neodvisnost socialističnih držav, katere narodi želijo graditi novo socialistično družbo na svoj način. Vsako nezaheljeno vmešavanje od zunaj, pa tudi vmešavanje kake velike socialistične države, ovira in škoduje socialistični gradnji majhne države, škoduje pa prav tako tudi iz splošnih mednarodnih razlogov.

Borba za tako neodvisnost majhne socialistične države, v konkretnem primeru Jugoslavije, bo obstajala in mora obstajati tako dolgo, dokler bo imela naša majhna socialistična država napačno pojmovanje o enakopravnosti in dokler bo obstajala težnja za izkoriščanjem in podrejenjem druge, slabe socialistične države. In takrat, ko bi prenehala nevarnost neenakosti in bi izšla težnja za gospodarskim izkoriščanjem, zatiranjem itd., bi prenehala tudi vprašanje neodvisnosti. Vsako, ki bi v tem primeru nasprotoval, da bi bili vsi pogoji enakopravnosti v neki federaciji, bi gledal na to stvar napačno, nemarksistično, ker je združevanje na enakopravni podlagi zgodovinsko nastalih in razvitih držav ter nacija vsiljena v razvoj socialistične družbe, oziroma višja oblika družbenih odnosov.

Združevanje socialističnih držav pa ne pomeni, da je treba iti po liniji neenakopravnosti, ampak po liniji popolne enakopravnosti v vsakem oziru, in to ne protovoljni podlagi. Prostovoljno bi mogoče doseči samo na podlagi zaupanja, pridobljenega iz iskrenega dolgotrajnega sodelovanja med socialističnimi državami. To je obdobje, katerega trajanje je odvisno od tega, ali bodo vsi tisti elementi, ki ovirajo proces takega protovoljnega združevanja, odstranjeni hitro ali pa počasi. Zato pomeni v konkretnem primeru obtoževanje, da smo nacionalistični idealisti, poskus marksistično nacionalističnih težni tistih, ki nas obtožujejo.

Če bi zbral danes zgodovinar vse dokumentacije o vsem, kar oni praktično delajo, in vse, kar so voditelji Sovjetske

Deklaracija vlade Federativne ljudske republike Jugoslavije

zvezo in po njihovem naročilu voditelj inžinbrija govorili in pisali o nas, na drugi strani pa bi zbral dokumentacijo o tem, kar smo mi storili v praksi ter govorili in pisali v času tega spora, bi brez dvoma prišel do zaključka, da pri nas ni nacionalističnega zapostavljanja, pač pa, da je tako nacionalistično zapostavljanje pri tistih, ki nas klevetajo, in da so poleg tega pri njih težnje, ki so podobne imperialističnim težnjam, katere bi bilo težko označiti z drugimi besedami, pa naj se še tako trudijo, da bi jih opravičili z nekakšnimi višjimi smotri.

Najbolj pa je treba obsoditi trditve, saj je to hkrati tudi najpogostejša izmišljotina, da mi ogrožamo mir in da predstavljamo mala socialistična država Jugoslavija vojno nevarnost za velikansko Sovjetsko zvezo in za druge države ljudske demokracije. Človek kar ostrmi, do kakega absurda prihaja ta njihova sovražno propaganda proti Jugoslaviji. To je tak cinizem, da noben pošten človek na svetu ne more temu verjeti, ampak se samo čudi in izprašuje, zakaj si izmišljajo take neverjetne neumnosti. Mi pa vemo, zakaj si izmišljajo take neverjetne bajke. Kakor vse druge klevete, si tudi te izmišljajo zato, da bi očrnilo našo državo in jo prikazali kot močnega napadalca — to pa zato, da bi opravičili svoj »višji smoter«. V čem je ta višji smoter, smo že prej rekli. Zamislite si, tovariši in tovarišice, majhnega dečka, nad katerega se je nagnil velikan z gorjačo, ki pa na vso silo kliče na pomoč, da mu ta deček ogroža življenje, da pomeni za njega veliko nevarnost, zaradi česar je treba dati velikanu moralno pravico, da udari dečka z gorjačo in ga uniči!

Tovariši in tovarišice! Dovolite mi, da vam dan sedaj kratak pregled naših gospodarskih odnosov z državami ljudske demokracije in s Sovjetsko zvezo. S Sovjetsko zvezo in z drugimi vzhodnimi državami smo sklenili razne trgovinske in investicijske sporazume in pogodbe. To gre za dobo ali od leta 1945 ali od leta 1947 do 1949, kakor smo pač sklenili pogodbe s kako državo. Na podlagi razne trgovinske zamenjave in za neblagovna plačila je Jugoslavija izvozila v tej dobi v Sovjetsko zvezo za 116,954.000 dolarjev raznih proizvodov. Od tega smo izvozili za neblagovna plačila za 2,150.000 dolarjev proizvodov, a v celoti je Sovjetska zveza zahtevala za neblagovna plačila vsoto 9,400.000 dolarjev. Samo stroški za kolanje naših vojaških in civilnih študentov znašajo 7,500.000 dolarjev. Na drugi strani je Jugoslavija izvozila iz Sovjetske zveze na podlagi normalnih trgovinskih sporazumov za 105,426.000 dolarjev blaga brez vojaških dobav. Od nadaljnje blaga, določenega na podlagi investicijskega sporazuma v višini 135 milijonov dolarjev, je Jugoslavija izvozila samo za 800.000 dolarjev blaga. Od posojila 9,000.000 dolarjev je Jugoslavija izvozila za 8,168.000 dolarjev blaga. Jugoslavija se je dogovorila s Sovjetsko zvezo, da ji da dobavi iz trojejnega železniškega parka 7000 vagonov in 100 lokomotiv, toda Jugoslavija je dobila doslej samo 3956 vagonov, namesto 7000, ter samo 70 lokomotiv namesto 100 iz posojila 6,046.000 dolarjev. Na podlagi vojaškega kredita nam je nadalje dobavila Sovjetska zveza doslej v glavnem za približno 72 milijonov dolarjev vojnega materiala; toba številke še ne moremo dati, ker še ni napravljen dokončni obračun. Pri likvidaciji skupnih družb »Juspadac« in »Jutina« bi morala Jugoslavija plačati Sovjetski zvezi 600.000 dolarjev. Tako znaša celotni dolg Jugoslavije Sovjetski zvezi skupno z neblagovnimi plačili 202,440.000 dolarjev, Sovjetska zveza pa je dolgovala Jugoslaviji 116,954.000 dolarjev. Saldo v korist Sovjetske zveze znaša torej 84,486.000 dolarjev, kar gre v glavnem za vojaške nabave in neblagovna plačila.

Glede na to, da nam običajno stalno očitajo, kako velikansko pomoč smo dobivali, brez katere po njihovem zatrjevanju ne bi mogli živeti, moramo navesti strukturo našega in sovjetskega izvoza. Ti strukturi sta bili podobni. Izjema je bila samo v tem, da nam je dobavljala Sovjetska zveza več bombaža, kakor pa je ustrezalo možnosti njenega izvoza, medtem ko smo mi dobavljali Sovjetski zvezi več bakra in svinca, kakor pa je ustrezalo naši strukturi izvoza. Pogodbe so bile po svojih določbah take, kakršne sta sklenili Sovjetska zveza in Jugoslavija s kapitalističnimi državami. V čem je torej ta njihova pomoč? Sklenili smo sporazum za investicijski kredit v višini 135 milijonov dolarjev. Na podlagi tega kredita nam bi morali dobaviti naprave za našo težko industrijo — kompletni metalurški kombinat s koksrno, naprave za eksploatacijo in predelavo naftne, elektroizvo cinka, tovarno zveplene kisline, tovarno bakra in aluminija, naprave za molitbeno itd. Koliko so pa nam dobavili iz tega kredita? Dejanjsko samo za 800.000 dolarjev. Rok za izdelavo naprav po teh sporazumih so bili zelo dolgi in v glavnem niso bili poročeno za investicije za prvi petletni plan.

Celotni naš izvoz v Sovjetsko zvezo in v države ljudske demokracije je znašal v 1947. letu 4,242,216.000 dolarjev ali 49,1% celotnega izvoza. V odstotkih odpada na vsako teh držav, kakor sledi: na Sovjetsko zvezo 16,7%, na Češkoslovaško 17,8%, na Madžarsko 8,4%, na Poljsko 3,5%, Bolgarijo 1,8 in na Romunijo 0,9%. Leta 1948 je znašal naš izvoz v te države 7,527,141.000 dolarjev, oziroma skupno 49,6% celotnega izvoza. Od tega je odpadlo na Sovjetsko zvezo 15%, na Češkoslovaško 16%, na Madžarsko 8,8%, na Poljsko 7,8%, Bolgarijo 0,9%, na Romunijo pa 1,0%.

Leta 1949 je imel naš izvoz v te države vrednost 1,350,453.000 dolarjev. V treh četrtletjih leta 1949 pa je bila ta vrednost v prvem četrtletju 665,168.000 dolarjev ali 23,8% našega izvoza, v drugem četrtletju 534,866.000 dolarjev ali 22,2%

našega izvoza, v tretjem četrtletju pa 150,419.000 dolarjev ali 7,7%.

Posamezne teh držav so takole sodelovale v I. 1949 pri našem izvozu: Sovjetska zveza v prvem četrtletju s 157,850.000 dolarjev ali 5,6%, v drugem četrtletju s 146,441.000 dolarjev ali 6,1%, v tretjem pa s 148,315.000 dolarjev ali 7,6%; Češkoslovaška je v prvem četrtletju z 239,912.000 dolarjev ali 8,6%, v drugem s 190,232.000 dolarjev ali 7,9%, v tretjem pa samo z 217.000 dolarjev; Madžarska v prvem četrtletju s 85,497.000 dolarjev ali 3,0%, v drugem s 102,987.000 dolarjev ali 4,3%, v tretjem pa s 1,354.000 dolarjev ali 0,1%; Poljska v prvem četrtletju s 172,354.000 dolarjev ali 6,2%, v drugem s 79,950.000 dolarjev ali 3,3%, v tretjem pa z ničemer; Bolgarija v prvem četrtletju z 1,853.000 dolarjev ali 0,1%, v drugem z 11,438.000 dolarjev ali 0,5%, v tretjem pa z ničemer; Romunija v prvem četrtletju s 7,702.000 dolarjev ali 0,3%, v drugem s 3,782.000 dolarjev ali 0,1%, v tretjem pa s 503.000 dolarjev.

Naš uvoz iz teh držav v letu 1947 je imel skupno vrednost 4,289,465.000 dolarjev ali 51,8% našega celotnega uvoza; leta 1948 je imel naš uvoz vrednost 6,834,140.000 dolarjev ali 43,3%; v letu 1949 smo uvozili v prvem četrtletju za 1,132,811.000 dolarjev blaga, ali 26,1%, v drugem četrtletju za 649,101.000 din ali 14,8%, v 3. četrtletju pa za 92,873.000 dolarjev ali 3,2% celotnega našega uvoza.

Naš uvoz iz ZSSR in držav Kominforma je v treh četrtletjih minulega leta nazadoval takole: Iz ZSSR smo v prvem četrtletju uvozili blaga v vrednosti 60,659.000 din ali 1,4%, v drugem četrtletju za 104,740.000 din ali 2,4%, v tretjem četrtletju 70,987.000 din ali 2,4%; iz Češkoslovaške smo uvozili v prvem četrtletju blaga v vrednosti 626,815.000 din ali 14,4%, v 2. četrtletju za 250,041.000 din ali 5,7%, v tretjem četrtletju pa za 5,711.000 din ali 0,2%; iz Madžarske smo uvozili v prvem četrtletju blaga v vrednosti 180,346.000 din ali 4,1%, v drugem četrtletju za 135,362.000 din ali 3,1%, v tretjem četrtletju pa za 12,023.000 din ali 0,4%; iz Poljske v prvem četrtletju za 262,119.000 din ali 6,1%, v drugem četrtletju za 158,946.000 din ali 3,6% in v

tretjem četrtletju za 4,146.000 din ali 0,2%; iz Bolgarije nismo v prvem četrtletju uvozili ničesar, v drugem četrtletju smo uvozili za 2,000 din in v tretjem četrtletju nič; iz Romunije smo uvozili v prvem četrtletju za 2,873.000 din ali 0,1%, v drugem četrtletju nič, v tretjem četrtletju pa vsega skupaj za 6000 din.

Tako je z ekonomskimi odnosi med našo državo na eni ter ZSSR in državami ljudske demokracije na drugi strani; iz teh številkih lahko vsakdo razvidi, da gre tu samo za zamenjavo blaga in ne za pomoč, kakor to zatrjujejo v svoji propagandi.

Vse, za kar so nas prikrajšali s kršenjem svojih obveznosti, smo začeli graditi sami, ali smo si že v celoti zagotovili v zapadnih državah.

Tovariši in tovarišice, vi veste, da so z namenom, da bi blokirali Jugoslavijo, enostransko prekršili in prekinili ne le vse trgovinske in druge gospodarske pogodbe, marveč tudi pogodbe o prijateljstvu in medsebojni pomoči, ki smo jih sklenili z vsemi temi državami. Kdo je kriv vsega tega? Razumljivo je, da nismo mi prvi niti krivi. Mi smo izpolnili svoje obveznosti. Vse to je že znana stvar in vas ne bi hotel s tem znova utrujati. Rad bi samo poudaril dejstvo, in sicer, da je Sovjetska zveza v glavnem zadnja prekinjala svoje obveznosti in pogodbe, da ne bi bilo preveč očitno, da je ona kuskala druge. Vendar pa dobro vemo, da so vse te države odpovedovale pogodbe in obveznosti nasproti nam po ukazu vodilnih osebnosti Sovjetske zveze. To so storili zato, ker poziv, da bi dvignili vstajo v naši državi, ni imel uspeha. Zaradi tega smo seveda utrpeli predvsem veliko gospodarsko škodo ne le zato, ker so bila razveljavljena naročila za investicije, stroje, instalacije itd., marveč tudi zato, ker nam n. pr. Madžarska ni hotela poslati niti tistih strojev, ki smo jih že plačali. Če k temu domamo še reparacije, ki nam jih je prenehala Madžarska izplačevati po tem sporu, tedaj vidimo, kako velika škoda je bila prizadeta naši državi iz decela sovražnih nagibov, in sicer zato, da bi onemogočili izpolnitev petletnega plana in zgraditev socializma

pri nas. In vendar, tovariši in tovarišice, so nas obtoževali in nas še vedno obtožujejo, da imamo sovražno odnose do Sovjetske zveze in drugih vzhodnih držav. Mi nismo odpovedovali pogodb in obveznosti, nismo nikogar gmotno oškodovali, nismo uporabljali laži in obrekovanj in podobnega, kakor so delali oni. Kdo je potemtakem sovražno ravnal — mi ali oni? To naj presodijo objektivni in pošteni ljudje na svetu. To bo sodila zgodovina, ne pa neznačajneži iz informbirovskega vodstva, ki so si vpleli v glavo, da morajo zaradi nekakšnih višjih smotrov trditi, da je črno belo, da je navadna mlaka najčistejša voda, da je laž resnica, da je obrekovanje v skladu s socialistično moralno.

Tovariši in tovarišice, ljudski poslanci, kaj smo mogli in morali po vsem tem storiti, da ne bi propadel naš petletni plan in zgraditev socializma? Predvsem smo morali povečati napore naših delovnih ljudi mesta in vasi, morali smo iskati možnosti v svoji državi, morali smo mobilizirati naše moralne in gmojne sile. Poleg tega smo se morali orientirati v nabavah na zahodne države, če smo hoteli, da bi nas blokada vzhodnih držav s Sovjetsko zvezo na čelu ne zadušila. V pomanjkanju plačilnih sredstev smo le s težavo prodirali in razbijali zid, ki nas je ločil od zapada in je bil ustvarjen v času, ko smo se z največjim zaupanjem opirali na Sovjetsko zvezo in druge vzhodne države — kar je pomenilo, da smo bili do tega spora docela odvisni glede investicij od Sovjetske zveze in drugih vzhodnih držav pod njenim političnim vplivom. Vendar pa smo, četudi počasi, postopoma razširjali trgovinske ter sklepalni investicijske pogodbe z zapadnimi državami za nabavo strojev in naprav, ki smo jih izgubili na vzhodu, dokler nismo naposled začeli dobivati tudi manjše kredite in posojila. To je terjalo od nas in še vedno terja mnogo naporov, kajti naši delovni ljudje so morali in še vedno morajo zastavljati nadčloveške napore, da bi ustvarili dovolj sredstev v obliki surovin in drugega blaga, da bi tako plačali vse tisto, kar potrebujemo. Toda danes lahko rečemo, da smo najhujše že prebrodili.

izvoza se je že zboljšala ter se bo še bolj zboljšala, ker bomo v glavnem povečali izvoz rafiniranega svinca in bakra.

Kako je z izvozom lesa? Pred vojno so izvažali nekatere vrste gradbenega lesa v obsegu 728.156 m³ letno. Leta 1947 smo izvozili samo 295.000 m³, leta 1948 660.000 m³, leta 1949 pa 760.000 m³. Trdega rezanega lesa so pred vojno povprečno izvažali na leto 260.000 m³, leta 1947 smo pa izvozili 120.000 m³, leta 1948 220.000 m³, a leta 1949 280.000 m³. Hlodovine so pred vojno povprečno izvažali po 140.000 m³ na leto, leta 1947 smo izvozili 28.000 m³, leta 1948 160.000 m³ in leta 1949 58.000 m³. Lesa za kurivo so pred vojno izvažali povprečno po 165.000 m³, leta 1947 437.000 m³, leta 1948 1 milijon m³, leta 1949 pa 820.000 m³. Celoznoga lesa so pred vojno izvažali povprečno po 100.000 m³ na leto, leta 1947 pa smo izvozili 300.000 m³, leta 1948 520.000 m³, leta 1949 pa 640.000 m³. Pred vojno so izvažali povprečno 850.000 pragon na leto, leta 1948 pa jih je bilo izvoženih 778.000, leta 1949 pa 700.000.

V izvozu lesnih artiklov se opaža torej povečanje v odnosu na predvojni izvoz, in sicer v letu 1949 za samo 7%, medtem ko je izvoz surovih gozdnih proizvodov v tem letu dosegel 152%, kar pomeni, da se je poslabšala struktura izvoza v primeri s predvojno. To bomo lahko dosegli edino na ta način, da bomo morali čim prej dvigniti lesno industrijo na višjo stopnjo, tako da bomo povečali izvoz finalnih proizvodov in tako povečali rentabilnost izvoza lesa. Izvoz lesa je za nas ena izmed najvažnejših postavk v zunanje-političnem poslovanju zaradi nabave potrebnih strojev, instalacij in surovin. Vendar pa v izvozu lesa še veliko zaostajamo, ker se proizvodnja ne odvija tako, kakor bi se morala. Številni naši vodilni tovariši še ne polnijo dovolj resno, količnega pomena je za nas izvršitev lesnega plana.

Danes imamo razne ljudi, zlasti v informbirojskih deželah, ki javkajo, kako baje mi neusmiljeno uničujemo gozdove v korist kapitalizma. Iz zgoraj navedenih številkih je razvidno, da moramo še povečati proizvodnjo lesa za izvoz, kajti s 107% finalnih lesnih proizvodov in 152% navadnega lesa za izvoz v primeri s predvojnimi stanjem še daleč ni izkoriščena možnost eksploatacije naših bogatih gozdov. Po drugi strani pa je treba vedeti, da je to povečanje lesne proizvodnje potrebno zaradi tega, ker potrebujemo les v velikanskih količinah za našo kapitalno graditve in druge potrebe doma. Nekotič v stari Jugoslaviji je bilo izvoženih toliko raznih živil, rud, lesa in drugega, pri čemer se pa držala sploh ni industrializirala, ampak je bila zaostala v vsakem oziru. Danes pa že vidimo na dejstvih, zakaj izvažamo: izvažamo zato, da gradimo in zgradimo industrijo, da elektrificiramo deželo, da zgradimo socializem. Izvažamo zato, da bi kupili to, kar nam je omogočilo, da bo postala naša dežela bogatejša, kulturnejša, naši delovni ljudje pa zadovoljnejši. Mi danes izvažamo v one države, ki hočejo z nami izmenjavati blago na enakovredni podlagi, brez vsakršnih političnih pogojev. Naloga vlade bo v prvi vrsti, da v bodoče še bolj okrepi in poveča to izmenjavo z drugimi državami. Da bi pa to dosegli, si bomo morali z vsemi silami prizadevati ne samo, da povečamo proizvodnjo nekaterih artiklov, ampak da se hkrati čim bolj zboljša tudi struktura izvoza. To pomeni, da moramo razen drugega čim prej zgraditi zadostno število žag in lesne industrije sploh, da nam ne bi bilo treba izvažati neobdelanega lesa, kajti izvoz finalnih proizvodov, to je obdelanih lesnih produktov, bo za nas veliko rentabilnejši, hkrati pa bo tudi eksploatacija naših gozdov veliko manjša, medtem ko bomo na drugi strani dosegli veliko večji materialni učinek.

Ekonomski odnosi z drugimi deželami

Sovražno početje Sovjetske zveze in informbirojskih držav nasproti naši državi je vzpodbudilo naše delovne množice, naše strokovnjake in delovno inteligenco k še večji ustvarjalnosti. V naši državi izdelujemo sedaj že mnogo stvari, ki smo jih morali prej dobavljati iz tujine. Nadalje imamo sedaj že sklenjene s številnimi zapadnimi državami investicijske pogodbe za nabavo potrebnih surovin za našo industrijo, za nabavo strojev in naprav za industrializacijo in elektrifikacijo, uspelo pa nam je dobiti tudi kredite in manjša posojila. Naši sedanjí trgovinski in ekonomski odnosi z zapadnimi državami in državami onkraj oceana so toliko bolj, da smo v glavnem že presegli tisto, kar smo poprej dobili od Sovjetske zveze in vzhodnih držav. Danes imamo trgovinske in druge ekonomske odnose z mnogimi evropskimi in preokooceanskimi državami. Razen manipulativnih kreditov v 13 državah smo dobili manjše ali večje trgovske in bančne kredite, srednjeročna in dolgoročna posojila. V 12 državah imamo 984 milijonov din trgovskih kreditov, in sicer v Argentini, Avstriji, Belgiji, Egiptu, Angliji, Zapadni Nemčiji, Italiji, Franciji, Nizozemski, Švici, Švedski in ZDA. Trgovinski in bančni krediti so dandanes v navadi v mednarodni zamenjavi in mi se jih poslužujemo. Trenutno odobreni bančni krediti sedaj znašajo 579 milijonov din.

Do sedaj nam je odobrenih srednjeročnih posojil v višini 1705 milijonov dolarjev. V okviru teh posojil smo dobili v Angliji kredit v znesku 8 milijonov funtovsterlingov. Od monetarnega fonda smo dobili 9 milijonov dolarjev, od Mednarodne banke smo dobili 2,700.000 dolarjev za lesno industrijo, od Švice pa 10 milijonov švicarskih frankov za nabavo opreme, strojev itd.

V Ameriki smo dobili od Izvozne in uvozne banke eno dolgoročno posojilo v višini 20 milijonov dolarjev — za uvoz potrebnih strojev, opreme za rudnike in proizvodnjo pisanih kovin, in to z rokom odplačila 10 let — ter drugo, prav tako v višini 20 milijonov dolarjev, ki ga bomo uporabili za nabavo surovin za blago široke potrošnje in odplačali v roku 10 let.

Naši ekonomski odnosi z Anglijo so bili urejeni z naslednjimi pogodbami: 12. maja 1947 je bila sklenjena pogodba o trgovini in plojbi, 26. decembra 1949 pa je bil sklenjen trgovinski sporazum s kontingentskimi listami in notami o tehnikski izkoriščanju srednjeročnega kredita ter o izročitvi dokumentov naši vladi o lastništvu bivšega angleškega premoženja v Jugoslaviji. Trgovinski sporazum velja pet let in določa petletno izmenjavo v višini 14 milijard dolarjev za vsako stranko. Razen tega zgoraj omenjenega kredita v višini 8 milijonov funtov sterlingov na šest let smo pa dobili v Angliji tudi možnost za izkoriščanje kratkoročnega kredita v višini pet milijonov funtov sterlingov. Vprašanje ureditve britanskega premoženja v Jugoslaviji je bilo rešeno na ta način, da bo Jugoslavija odplačala ugotovljeno vsoto 4,050.000 funtov sterlingov po obrokih v 8 letih.

Z Združenimi državami Amerike smo dosegli že leta 1949 po uvozu in izvozu predvojno stopnjo. Leta 1950 bo po računih naš izvoz presegel številko 1300 milijonov dolarjev, pri čemer pa bo naš uvoz znatno večji, ker nam bodo to omogočila že sklenjena posojila.

Prej sem omenil najvažnejše države, s katerimi imamo trgovinske in druge ekonomske odnose; z vsako izmed njih

znaša izmenjava skoraj milijardo ali pa še več kot milijardo dolarjev. Prav tako pa bi hotel poudariti tudi vedno živahnicejo trgovinsko izmenjavo z državami Latinske Amerike, razen Argentine tudi z Brazilijo, Urugvajem, Paragvajem in Mehiko, s katerimi so bili prav tako urejeni trgovinski odnosi. Med njimi je na prvem mestu Argentina, saj je naš uvoz iz te države znašal leta 1949 688 milijonov dolarjev, po novem protokolu pa je določen uvoz v višini preko 1100 milijonov dolarjev.

Sedaj pa kratak pregled tega, kaj in koliko izvažamo od raznih artiklov, primerjajoč to s predvojnimi izvozom. Najprej bom poudaril, da so lažine in zlonamerne vse trditve sovražnikov v naši državi in izven nje, da izvažamo življenjske potrebščine in da zaradi tega naše ljudstvo trpi lakoto. Vzemimo za primer samo naslednje artikole: pred vojno se je povprečno izvažalo v inozemstvo letno 42.000 ton debelih svinj in 7000 ton svinjskega mesa. Po vojni nismo izvažali svinjskega mesa in debelih svinj, razen onih 1800 ton svinj in 800 ton svinjskega mesa, ki smo jih leta 1948 na izrecno prošnjo češkoslovaške vlade izvozili v Češkoslovaško. Pred vojno je bilo povprečno izvoženo na leto 10.000 ton slanine in masti, danes pa sploh ne izvažamo masti in slanine temveč mast kupujemo v inozemstvu, čeprav imamo veliko več svinj kot pred vojno. Po teh podatkih torej vidite, da je bilo po vojni izvoženo v celoti samo 6% toliko svinj kot pred vojno. To je zaradi tega, ker se je povečala potrošnja preko zajamčene preskrbe po eni strani, po drugi strani pa zaradi tega, ker se koljejo slabo pitane svinje ali pa mladi prašički, zaradi česar je potrebno dvakrat toliko svinj, da bi se izvršil plan. Dalje so pred vojno izvažali povprečno 13.000 ton jajc, leta 1948 pa smo izvozili samo 2000 ton. Pred vojno so izvažali povprečno 15.000 ton živine na leto, mi pa leta 1949 nismo izvozili več kot 600 ton. Izvoz ostalih artiklov je takle: pred vojno so izvozili na leto 26.000 ton sliv, leta 1949 pa samo 10.000 ton, dalje so pred vojno izvozili okrog 20.000 ton suhih sliv, leta 1939 pa celo 37.000 ton, nasprotno pa smo leta 1948 izvozili samo 12.000 ton, leta 1949 pa 2500 ton; pred vojno so dalje izvozili 23.000 ton jabolk, leta 1948 11.700 ton, leta 1949 pa le 7880 ton itd.

Izmed žitaric smo v glavnem izvažali koruzo, ker zavzema koruza eno izmed glavnih postavk v našem izvozu zaradi plačevanja strojev itd. Pred vojno so izvažali povprečno 350.000 ton koruze in 193.000 ton pšenice na leto, leta 1948 pa smo izvozili 423.000 ton koruze, leta 1949 pa 316.000 ton, torej več kot pred vojno, vendar pa manj od skupnega predvojnega izvoza žitaric. Pšenice smo izvozili samo toliko, kolikor smo objubilili na prošnjo Čehov in Poljakov. V gospodarskem I. 1947-48 smo izvozili pšenice 70.000 ton, v gospodarskem letu 1948-49 14.000 ton, v gospodarskem letu 1949-50 pa bomo izvoz pšenice povsem ukinili, ker pšenica zamenjuje koruzo v domači potrošnji.

Kako pa je stvar z industrijskimi rastlinami? Tudi tobak zavzema v našem izvozu važno postavko. Pred vojno so povprečno izvažali na leto 4600 ton tobaka, mi pa smo leta 1948 izvozili 17.800 ton. Leta 1949 je ta izvoz padel na 12.500 ton. Hmelja so pred vojno povprečno izvažali letno 3000 ton, leta 1949 pa smo izvozili samo 790 ton. Konoplje so pred vojno izvažali povprečno po

32.500 ton, leta 1949 smo pa izvozili samo 10.000 ton. Pred vojno so porabili v naši državi samo 11.000 ton tobaka, sedaj se ga porabi po 18.000 ton, torej preko 7000 ton več. Štirikrat povečani izvoz in povečano dobitno potrošnjo pa smo omogočili s tem, da smo precej povečali setvene površine tobaka, ki se mu povsod poveča največja skrb, saj je država znatno povečala odkupne cene. Proizvodnja hmelja se dosega niti tretjine predvojne proizvodnje, ker so bila hmeljišča med vojno uničena. Sedaj je pred nami zelo važna naloga, da čimprej postavimo hmeljišča in da se posveti gojitvi hmelja čim večja skrb, saj imamo za to pri nas vse pogoje. Izvoz konoplje je padel zaradi povečane potrošnje doma na eni strani, po drugi strani pa zaradi nezadostne skrbi za gojitev boljše kakovosti konoplje.

Izvoz raznih pisanih kovin, ki so hkrati tudi najbolj iskano blago, se pa giblje takole: svinca so pred vojno povprečno izvažali po 5200 ton, leta 1948 smo izvozili 40.500 ton, leta 1949 pa 53.000 ton. Sincenega koncentrata so pred vojno izvažali povprečno v višini 63.000 ton, medtem ko smo leta 1948 izvozili 7800 ton, leta 1949 pa samo 4962 ton. Svinčne rude so pred vojno povprečno izvozili 27.000 ton, danes pa je sploh ne izvažamo, ker jo sami predelujemo. Baker-blister so pred vojno izvažali povprečno v količini 34.500 ton, leta 1948 pa smo izvozili 21.400 ton.

Povečanje izvoza teh zelo iskanih proizvodov je odvisno samo od mehanizacije rudnikov in zgraditve potrebnih naprav. To je, kot smo videli, že v teku, kajti posojila, ki smo jih dobili v Ameriki, in drugi krediti, gredo v glavnem v ta namen. Struktura tega

Zaključek — Naloga vlade FLRJ

Tovariši in tovarišice ljudski poslanci!

Dovolite, da v ekspoziciju povzamem in poudarim ona vprašanja, ki v bodočem delu zaslužijo največjo skrb, ne samo zvezne vlade in republiknih vlad, ampak tudi vseh ostalih državnih in gospodarskih organov.

V prejšnjih navedbah smo videli, v katerih gospodarskih panogah se izvrševanje plana razvija normalno ali celo hitreje, kakor je določeno po petletnem planu, kakor tudi, v katerih opažamo določene nedostatke in zaostajanja. Ko smo po napadu in ekonomski blokadi Sovjetske zveze in ostalih vzhodnih držav morali izvesti določeni popravek v prioriteti, takrat smo upravičeno vztrajali pri tem, da imajo težka industrija, elektrifikacija in rudarstvo, pozneje pa tudi vojna industrija prioriteto. Razumljivo je, da je to dobilo svoj odraz v neki meri tudi na razvoju naše lahke industrije, na mehanizaciji kmetijstva, na mehanizaciji gradbeništva ter v nekaterih drugih panogah, toda brez zgraditve težke industrije in elektrifikacije ne bi mogli zgraditi niti lahke industrije, niti ne bi mogli podpreti razvoja rudarstva niti vojne industrije, niti zagotoviti razvoj kmetijstva itd. Skratka — težka industrija je temelj vsega, toda ona tudi drago stane, in zaradi tega smo morali ponekod zmanjšati širino izgradnje drugih panog.

Zaradi tega smatramo, da je treba resneje gledati na vprašanje izvoza, na vprašanje gozdnih industrije in izpolnjevanje sečnje lesa za izvoz, na

vprašanje mobilizacije delovne sile za rudarstvo in gozdno industrijo itd. Tukaj moram poudariti, da naša vodstva po republikah temu še niso posvetila dovolj pozornosti in da se plan izvoza še vedno ne izpolnjuje. Sedva pa ne gre samo za plan izvoza lesa, ampak za plan izvoza sploh.

Naš izvoz je v letu 1949 padel na okrog 11 milijard dolarjev, medtem ko smo leta 1948, računaje po istih cenah, izvozili za okrog 14,3 milijarde dolarjev. Vlada je res zmanjšala izvoz kmetijsko-prehranbenih artiklov v vrednosti 1,6 milijarde dolarjev zaradi povečanih potreb po teh artiklih doma v zvezi s povečanjem industrijskega in mestnega prebivalstva. Vzrok za neizpolnitev izvoza so pa nahaja tudi v medtem odnosu do izvoznih nalog. Toda stvarne potrebe naše države po uvozu in naša graditve zahtevajo popolno izpolnitev postavljenega izvoznega plana.

Na ta način bo torej tudi v naslednjem letu naša glavna naloga, da izpolnjujemo izvozni plan, in to mora biti ena izmed glavnih skrbi tako zvezne kot republiknih vlad.

Kot druga, izredno važna naloga stoji pred zvezno vlado in vladami ljudskih republik — pospeševanje našega kmetijstva. Temu vprašanju moramo brez odlašanja posvetiti največjo skrb. Ako tega ne bi storili takoj in ako se tega ne bi lotili z največjo odločnostjo, bi že prihodnje leto prišli v znatne težave glede na prehrano našega industrijskega in mestnega prebivalstva.

Deklaracija vlade FLR Jugoslavije

Nadaljevanje s 5. strani.

bivalstva, ki, kakor smo videli, stalno narašča. Zato bomo morali nujno, na kakršni koli način, preskrbovati naše kmetijstvo z najnujnejšimi kmetijskimi stroji in orodjem. Zaradi krepitve socialističnega sektorja v našem kmetijstvu se ne zadržujemo, če samo ustanovimo čim večje število delovnih zadrug, ampak jih je treba čim prej tudi oskrbeti z orodjem in stroji, treba jih je krepiti organizacijsko, ekonomsko in politično. Zavest zadržnikov mora postati socialistična, t. j. njihov odnos do države in socialistične skupnosti mora biti drugačen, kakor je še danes pri številnih individualnih kmetih. S krediti in drugimi sredstvi je treba pomagati zadrugam, da gojijo čim več živine, svinj itd. Skratka — treba je, da se čim bolj poveča živinorejski fond, kajti za to so pri nas vsi pogoji. Naše zadruge morajo postati resnično socialistična kmetijska proizvodna podjetja. Delovne zadruge je treba ustanovljati na prostovoljni podlagi. V preteklosti so bile v tem oziru ponekod storjene napake, sedaj se pa zapada spet v drugo skrajnost, kajti v nekaterih predelih so popolnoma opustili ustanavljanje novih zadrug. V tem oziru je treba delati bolj politično in nadaljevati z ustanavljanjem delovnih zadrug.

Na vasi je treba okrepiti borbo za socialistično gospodarjenje. V nekaterih krajih so nekateri naši vodilni ljudje zavzemali frontalno negativno stališče do kmetov, ki še niso vstopili v zadruge. To je vsekoli napačno. Do individualnega kmeta je treba imeti čim boljše odnos, z njim je treba več delati — politično in kulturno, manj pa komandirati, treba mu je bolj pomagati pomen delovnih zadrug in druge stvari. Kajti delovne zadruge obsegajo samo manjši del kmetijstva.

Zato bo torej zvezna vlada v bodoče usmerjala svojo politiko na vasi tako, da bo čim bolj stimulativna tudi za kmete izven zadrug tako glede na intenzivnejše obdelovanje zemlje in gojitve raznih rastlin, kakor tudi glede na povečanje gojitve živine, svinj, perutnine in drugega. Za nas je važno, da kmetje čim več proizvajajo, oni bodo pa več proizvajali, če bodo vedeli, da imajo od tega koristi tudi za sebe. Vidite, zaradi tega se bo moral od sedaj v nekem smislu izpremeniti način odkupa raznih kmetijskih proizvodov pri kmetih. Zaradi tega bo vlada s svojo skrbjo za pospeševanje zajela kmetijstvo v celoti in si prizadevala, da ga preskrbi z vsem, kar je najnujnejše za njegov dvig. Pri kmetijstvu je zlasti važno, da se izboljša evidenca o izvršitvi setvenega plana, da se izvedejo pravilnejše zadolžitve glede na setev in odkup, da se pravočasno zagotovi seme, gnoj in vse drugo, kar je potrebno.

Tretjič: Zvezna vlada in republiške vlade so, ne da bi čakale na popolno izpolnitev petletnega plana ključnih gospodarskih panog, dolžne, da posvetijo čim več pozornosti vprašanju zdravstvenih razmer, ki po zgoraj navedenih številkah in po stvarnem stanju precej zaostajajo za izpolnitvijo plana na drugih sektorjih. Gradivni novih bolnišnic, sanatorijev in okrevališč, zlasti za tuberkulozne bolnike, bo treba posvetiti čim več pozornosti. Za to niso prav povsod potrebna posebno velika sredstva, kajti pri nas so v prvi vrsti klimatični pogoji in razne druge možnosti, ki so za to ugodne.

Četrto: Kot zelo važna naloga se postavlja pred zvezno vlado skrb za otroke, doječe matere, za zdravje mater in otrok sploh. Iz zgoraj navedenega smo videli, da se temu vprašanju ne posveča dovolj pozornosti v nekaterih podjetjih, tovarnah in ustanovah. Zato bo morala zvezna vlada izvajati ostrejšo kontrolo, ali uprave in odgovorni ljudje v podjetjih in ustanovah izvršujejo naloge pri ustanavljanju otroških jasli, otroških vrtcev in podobnih ustanov za otroke predvsem onih mater, ki so v teh podjetjih in ustanovah zaposlene. Vendar pa je treba skrbeti ne samo za tiste otroke, katerih matere so na ta ali oni način zaposlene v gospodarstvu, ampak prav tako tudi za otroke in matere, ki iz kakršnih koli razlogov niso vključene v gospodarstvo. Razširjeno je napačno pojmovanje, da matere, ki so prisiljene, da se posvetijo samo vzgoji otrok, ne vršijo koristnega dela za družbo, ampak da je to njihova osebna zadeva. Naša socialistična država smatra vzgojo otrok za eno od najvažnejših, če že ne sploh za najvažnejši sektor dela v korist družbe. Kajti za koga ustvarjamo tovarne in vse ostalo? Za ljudi, za sedanje in bodoče rodove naše socialistične države. Nje moramo narediti srečne, a da bi dosegli to, moramo najprej skrbeti za njihovo vzgojo in zdravje.

Peto, zelo važno vprašanje, ki stoji kot naloga pred nami, je stanovanjsko vprašanje. Lani smo uvrstili to vprašanje kot eno izmed prioritarnih vprašanj pri izpolnjevanju petletnega plana, toda — če pogledamo stvari, kot so danes — še daleč nismo dosegli zadovoljivih rezultatov. Zato bo vlada morala tudi v bodoče stalno skrbeti, da se stanovanjska kriza pri nas čim bolj močno zmanjša, ako je že ne moremo v kratkem razdobju popolnoma likvidirati.

Šestič: Prej smo videli, kako malo pozornosti se izkazuje varčevanju. Zaradi tega bo morala zvezna vlada v bodoče z vsjo odločnostjo in strogostjo skrbeti za varčevanje in klicati na odgovornost osebe, ki bi se glede tega pregrešile, t. j. ki bi razsipale ljudsko premoženje.

Sedmič: Proti birokraciji našega

državnega in gospodarskega aparata so že storjeni učinkoviti ukrepi. V tej smeri bo vlada svoje delo nadaljevala, to je — tudi v bodoče ne bo dovolila, da bi se v gospodarstvu in v državni upravi nakopičilo preštevilno in neproduktivno osebje, hkrati pa se bo borila tudi proti birokratičnemu izpolnjevanju dolžnosti tako uslužbenec v gospodarstvu kakor tudi v državnem aparatu.

Skrb za stalno dvigovanje življenjskega standarda, skrb za izboljšanje življenja in dela naših delovnih ljudi, skrb za one, ki so za delo iz kakršnih koli razlogov nesposobni, to se pravi vsestranska socialna pomoč takim osebam in podobni ukrepi bodo med glavnimi nalogami zvezne vlade. Take in druge podobne naloge bo skušala zvezna vlada izpolnjevati čim boljše moč, vendar pa je popoln uspeh izpolnjevanja teh nalog odvisen v veliki meri tudi od tega, koliko podpore bo dobila zvezna vlada v tem oziru od državljanov naše socialistične države. Se posebej zvezna vlada zahteva od vseh državnih in gospodarskih organov, od najnižjih do najvišjih, da vestno izpolnjujejo svoje dolžnosti v korist naše socialistične skupnosti.

Tovariši in tovarišice! V svoji zunanji politiki se bo zvezna vlada držala že določenih smernic, ki temeljijo na strogi načelnosti socialistične države. Glavne smernice naše zunanje politike so naslednje:

1. Ekonomsko in vsakršno drugo možno sodelovanje z onimi državami, ki so pripravljene za tako sodelovanje na podlagi popolnega spoštovanja enakopravnosti in neodvisnosti.

2. Sodelovanje na političnem področju z vsemi državami, ki se resnično borijo za okrepitev miru in pravilno reševanje mednarodnih vprašanj, ki so še nerešena v zvezi s preteklo vojno ali ki bi mogla nastati v bodočnosti.

3. Vlada bo tudi v bodoče krepko branila pred Združenimi narodi pravice malih ali kolonialnih narodov do njihove svobode in neodvisnosti, to je, da sami odločajo o svoji usodi.

4. Vlada FLRJ bo zavzemala tudi v bodoče ne samo negativno stališče, ampak se bo tudi borila s propagando in na mednarodnih forumih proti ustvarjanju blokov in interesnih sfer, ker je globoko prepričana, da take delitve sveta resnično predstavljajo latentno nevarnost vojnih spopadov in katastrof za človeštvo. Vlada smatra, da to ni pot za ohranitev in utrditev miru, ampak da je to danes močnejše doseči edino v okviru Združenih narodov in s potrepeljivim izkusanjem načinov za reševanje spornih mednarodnih vprašanj.

5. Zvezna vlada bo okrepila delo za razširitev in okrepitev kulturnega, znanstvenega in športnega sodelovanja z drugimi državami.

6. Zvezna vlada se bo še dalje trudila, da čim bolj močnejše izboljša odnose s sosednimi državami.

Vlada FLR Jugoslavije želi, da bi se med Jugoslavijo in Italijo dosegli

čim boljše odnose in smatra, da nekatera še nerešena vprašanja med obema državama ne morejo biti razlog za poslabšanje dobrih odnosov med našima državama, nasprotno — obojestransko prizadevanje za zboljšanje odnosov, za ekonomsko in drugo sodelovanje lahko samo prispeva k lažjemu reševanju spornih vprašanj. Vlada FLRJ je prepričana, da se italijanska vlada zaveda ogromne koristi, ki bi jo imeli obe državi od dobrih sosedskih odnosov in tesnejšega sodelovanja.

7. V vprašanju odnosov z Grčijo vlada FLR Jugoslavije smatra, da bo imela v zvezi z najnovejšim razvojem v tej državi od sedaj možnosti, da se bistveno popravijo odnosi med našima dvema državama. V zvezi s tem, t. j. zaradi normalizacije odnosov, bo vlada te dni določila svojega novega poslanika za Grčijo. Prepričan sem, da bo tako sodelovanje zelo koristno za obe državi in da bo znatno prispevalo k okrepitvi miru na Balkanu.

8. Glede Avstrije vlada FLRJ smatra, da se odnosi s to sosedno državo vedno bolj normalizirajo, ker je v teku precejšnje ekonomsko sodelovanje, kar bo brez dvoma prispevalo tudi k okrepitvi dobrih sosedskih odnosov med obema našima državama.

9. Vlada FLRJ z obžalovanjem ugotavlja, da zaradi vztrajno sovražnega stališča ZSSR in držav ljudskih demokracij proti FLR Jugoslaviji sploh ne more s svoje strani kakor koli vplivati na izboljšanje odnosov s temi državami. To obžalovanje je tem večje, ker tako vlada kot narodi nove Jugoslavije gojijo še nadalje svoje simpatije do narodov teh držav in resnično želijo, da bi bili s temi državami vsaj do neke mere znojni, normalni odnosi.

S tega mesta lahko v imenu vlade in v imenu narodov FLRJ izjavim, da niti vlada niti narodi Jugoslavije ne gojijo nikakršnih sovražnih čustev do teh držav, da niti vlada niti narodi Jugoslavije niso v preteklosti niti danes storili ničesar proti tem državam, kar bi moglo oblatiti ime naše socialistične države. Vse to, kar so nam v tem smislu do danes voditelji teh držav očitali in na razne načine trdili, je popolnoma neresnično, izmišljeno in zgodovinski madež bo padel na one, ki so nas hoteli na razne načine ovrniti.

Glejte, tovariši in tovarišice! Ljudski poslanci, poizkusil sem vam na kratko prikazati naše bodoče naloge notranjega ekonomskega in političnega značaja, naloge, ki stojijo ne samo pred zvezno vlado, ampak pred vsemi nami. Prepričan sem, da jih bomo premagali in izpolnili, ako bo vsakdo dal vse od sebe, to je, ako bo vestno izpolnjeval svojo dolžnost. Linijo svojega zunanje-ekonomskega in političnega sodelovanja z drugimi državami bo zvezna vlada vodila v skladu z interesi naše socialistične države in v skladu s potrebo krepitve svetovnega miru.

Predstavniki britanskih sindikatov bodo obiskali Jugoslavijo

London, 27. aprila. Predvečerašnjim je bila v prostorih kluba sindikalne podružnice veleposlanštva FLRJ v Londonu prirejena večerja v čast delegacije britanskih sindikatov, ki je danes odpotovala iz Londona v Jugoslavijo, kjer se bo udeležila proslave mednarodnega praznika dela — 1. maja. V delegaciji, ki je najpomembnejša sindikalna delegacija, ki je po vojni obiskala Jugoslavijo, so Fitz Patrick in Stocks, predstavnika združenega sindikata strojnikov, v katerem je včlanjenih 800.000 članov, dalje Smith in Wileman, predstavnika sindikata rudarjev, ki šteje nad 600.000 članov, Ballantine, predstavnik sindikata železničarjev, v katerem je včlanjenih nad 400 tisoč železniških delavcev, Hard, predstavnik sindikata livarjev, ki ima 70.000 članov, Hutchinson, predstavnik sindikata delavcev v trgovini in distribuciji, ki šteje nad tri sto tisoč članov, ter Cope, predstavnik sindikata znanstvenih delavcev, ki ima 13.000 članov. Poleg članov delegacije sta se večerje udeležila tudi člana Izvršnega odbora društva britansko-jugoslovanskega prijateljstva Ben Smith in Aitkin.

V imenu veleposlanštva FLRJ je de-

legacijo britanskih sindikatov pozdravil tiskovni svetnik Sokorac, ki je izrazil pričanje, da bo obisk te delegacije v Jugoslaviji pripomogel k izboljšanju dobrih in tovariških odnosov med sindikalnimi gibanji obeh držav.

Odgovorjajoč na zdravico svetnika Sokorca je predstavnik združenega sindikata strojnih delavcev Fitz Patrick poudaril potrebo medsebojnega razumevanja med državami in pristavil, da je britanski delavski razred na strani »progresivne in hrabre borbe«, ki jo vodi Jugoslavija za svobodo proti vmešavanju od zunaj. Jugoslovanski delavski razred, je pristavil Fitz Patrick, je dobil vse priznanje za borbo, ki so jo vodili jugoslovanski narodi proti Hitlerjevemu fašizmu, za napore velikega voditelja maršala Tita, da zaščiti pridobitve te borbe za svobodo. Bi bi jo Jugoslaviji nekdo hotel odvzeti?

Delegacijo je pozdravil tudi član izvršnega odbora društva britansko-jugoslovanskega prijateljstva Beno Smith, ki je izrazil pričanje, da bo ta delegacija, ko se bo vrnila v Britanijo, mnogo pripomogla k spoznavanju britanskega sindikalnega gibanja z resničnim stanjem v Jugoslaviji. (Tanjug).

Sodelovanju med študentsko mladino Francije in Jugoslavije

Intervju JAKSE BUČEVIČA s predstavnikom lista »Combat«

Pariz, 27. aprila. Dopisnik Tanjuga poroča: V intervjuju, ki ga je dal predstavniku časopisa »Combat« predstavnik študentov Jugoslavije na kongresu francoskih študentov v Arcachonu, se je Jakša Bučević dotaknil prisležnega sprejema jugoslovanske mladine na kongresu in neuspheha kominformovcev pri njihovem prizadevanju, da bi onemogočili sodelovanje med francoskimi in jugoslovanskimi študenti.

Bučević je izjavil, da so jugoslovanski delegaciji med njenim bivanjem v Arcachonu in v Parizu francoski študenti z zanimanjem stavljali številna vprašanja o življenju in delovanju jugoslovanskih študentov ter o sporu med ZSSR in Jugoslavijo.

Voditelji organizacije francoskih študentov in delegati na kongresu so izrazili željo za čim tesnejše sodelovanje z jugoslovanskimi študenti. Nacionalna zveza študentov Francije bo poslala v kratkem delegacijo na obisk v Jugoslavijo. Med francoskimi in jugoslovanskimi vseučilišči so določili izmenjavo študentov. Veliko število francoskih študentov želi študirati nekaj časa na jugoslovanskih vseučiliščih, skupina študentov likovne umetnosti zagrebškega vseučilišča pa je izrazila željo, da bi prišla v Pariz. Predstavniki študentov so zaposleni sedaj z organizacijo te izmenjave.

Napad italijanske policije na spreved bivših partizanov

Rim, 27. aprila. Dopisnik Tanjuga poroča: Delavska zbornica v Firenzi je razglasila večeraj polurno stavko vseh delavcev v Toscani iz protesta zaradi napada policije na spreved bivših partizanov, ki so proslajljali peto obletnico osvoboditve Italije in dan vestaje. V sprevedu bivših partizanov, ki je korakal z zastavami proti središču mesta, da bi položil vence na grobove padlih partizanov v minulih vojni, so bili tudi težki vojni invalidi in številni meščani. Napadani oddelki policije in karabinjerji so pričeli streljati na spreved in aretirati partizane, invalide in žene.

Današnji kratki protestni stavki delavcev v tej pokrajini, kateri so se priključili vsi delavci klub razbijaškimi pozivom demokršćanskih sindikatov, se je pridružil tudi prebivalstvo Firenze s tem, da so se odzvali vabilu, ki so ga objavile lokalne organizacije vseh političnih strank razen demokršćanske.

Podobni incidenti so se dogodili tudi v Neaplju, kjer je bilo ranjenih več invalidov.

Odlikovanje delovnih ljudi iz podjetij težke industrije

Beograd, 27. aprila (Tanjug) Z ukazom Prezidijske Ljudske skupščine FLRJ so bili za zasluge pri delu v obnovi in graditvi naše socialistične države odlikovani delovni ljudje iz podjetij težke industrije, in sicer:

Z redom dela I. stopnje Ručigaj Izidor, z redom dela II. stopnje Terseglav Vaso, Sijivar Marko, Torkar Franc in Standel Roman; z redom dela III. stopnje Vuković Grge Ivan, Mandić Radosava Milovan, Lisanić Vukašina Velimir, Jovičić Radovana Radomir, Zgonjanin Jovana Dušan, Ilić Ljubomira Boško, Rodić Nikole Jovan, Eksel ing. Neža, Novak Jože, Andervald Silvester, Petač Ciril, Lukinić Mirko, Bračun Mitlan, Hanuš Adolf, Milković Mato.

Sprejem Letalske zveze FLRJ v mednarodno letalsko zvezo

Na povabilo generalnega sekretariata Mednarodne letalske federacije bosta te dni odpotovala v Pariz sekretar Letalske zveze Jugoslavije Mihajlo Velimirovič in člani Izvršnega odbora Letalske zveze Jugoslavije Pavle Crnjanski zaradi razpravljanja o sprejemu Letalske zveze Jugoslavije v Mednarodno letalsko federacijo, kajti to vprašanje bo na dnevnem redu zasedanja Generalne konference Mednarodne letalske federacije, ki bo konec maja 1950 v Stockholmu. Istočasno bosta tovariša Velimirovič in Crnjanski na povabilo francoskega Aerokluba obiskala znane francoske letalske centre, ob vrnitvi iz Francije pa se bosta za nekaj dni zadržala v Švicah kot gostja švicarskega Aero-kluba. (Tanjug.)

Vprašanje knjige v Mariboru

Naklade slovenskih knjig, ne računajoč množičnih izdaj, kot so Prešernova knjižnica in knjige Mohorjeve družbe, so sledeče: šolske knjige do 50.000 izvodov, ostale knjige 2000 do 80.000 izvodov. Zelo redko kaj več. Zanima nas, koliko od tega dobi Maribor. Pokazali bomo to na osnovi statistike za prvo tromesečje letošnjega leta, t. j. za dobo od 1. januarja do 31. marca 1950.

Maribor je dobil tiskovine samo Državne založbe Slovenije v zadnjem času za skupni znesek 1.352.000 din. Tu niso računane tiskovine, ki jih izdaja Državni zavod za socialno zavarovanje, poedina ministretva in drugi. V istem razdobju pa je Maribor dobil slovenskih knjig, razen šolskih, za skupni znesek 251.000 din. V tem znesku so vštete tudi brošure kot so n. pr. »Pravilnik o tekmovalstvu za fizikalni znak« itd. Če pri tem pomislimo, da so poedine tiskovine tudi po ceni 0,20 din za komad, a knjige tudi po cenji 172 din za izvod, si pač lahko predstavljamo količino papirja za tiskovine in količino za knjige.

Poglejmo, katere knjige smo v Mariboru dobili v tem razdobju in koliko: Kozak: Gašper Osat od naklade 5000 — 315 izvodov ali 6,3%; Kette: Zbrano delo od naklade 5000 250 izvodov ali 5%; Stendhal: Italijanske kronike od naklade 3000 150 izvodov ali 5%; slikarica Mi gradimo od naklade 12.000 izvodov 1200 izvodov ali 10%; Nazor: letanke od naklade 5000 380 izvodov ali 7,6%; Koprivec: Sestanki od naklade 3000 206 izvodov ali 6,8%; Goldoni: Lažnivec od naklade

1500 80 izvodov ali 5,3%; Pravilnik o tekmovalstvu za fizikalni znak od naklade 6000 1000 izvodov ali 16,6%.

Kot vidimo dobi Maribor približno 5% vseh izdanih knjig. Od vseh izdaj pa morajo knjigarne v Mariboru oddati po najnujnejšem razdelilniku Glavnega odbora enotnih sindikatov Slovenije po 20 do 59 izvodov vsake knjige določenim knjižnicam. Za prosto prodajo je ostalo od prej omenjenih knjig: Kozak: Gašper Osat 256 izvodov, Kette: Zbrano delo 191 izv., Stendhal: Italijanske kronike 91 izvodov, Koprivec: Sestanki 147 izvodov, Goldoni: Lažnivec 60 izvodov.

Se ta mesec pa bo izvedel Mestni odbor Ljudske prosvete reorganizacijo javnih knjižnic. Obstojale bodo predvidoma sledeče knjižnice: Jože Hermanek, Centralna sindikalna knjižnica, Melje, Košaki, Kamnica, Mariborski otok, Angel Besednjak, Študenti, Nova vas, Radvanje, Tezno I., Tezno II., Pozežje, Brezje in Zrkovci. Torej 16 javnih knjižnic. Seveda se bodo morale tem knjižnicam prvenstveno izdajati knjige. Če vzamemo, da smo knjižnicam kot je n. pr. Jože Hermanek ali pa Centralna sindikalna knjižnica dolejši dajali samo deset izvodov, a ostalim 2-5 izvodov, bo za te zopet potreba ca. 80 izvodov.

Če rekapituliramo sedaj to razdelitev, vidimo, da bo knjižnicam oddanih 139 izvodov vsake knjige. V prosto prodajo pa bo prišlo približno do 170 izvodov kakor beletristične knjige. Tako bo stanje, če ostane odstotek dodelitve in pošiljanja

knjig iz Ljubljane po dosedanjem — samo okrog 5% vsake knjige.

Tako a slovenskimi knjigami. Srbohrvaške knjige ostanejo večinoma v Ljubljani. Naročila iz drugih republik so navadno brez uspeha. Se redkejšje so inozemske knjige.

Da je to več kot premalo, ni treba ponavljati. V Mariboru in v vsem severnem delu Slovenije so fašistični barbari temeljito iztrebili slovensko knjigo, saj so uničili in požgali vse, kar ni bilo pisano v znamenju kljukastega križa. Takih iščenj slovenske knjige, če izzamemo Primorsko, drugod v Sloveniji ni bilo. Dejstvo je torej, in o tem dejstvu se je mnogo razpravljalo, da je nujna potreba zadovoljiti a slovensko knjigo tudi našo severno domovino z Mariborom vred.

Kako željno sega delovni človek, pa najsi bo delavec, kmet ali pa umetnik, delavec po knjigi, vidimo po naših knjigarnah, kjer se vsaka nova knjiga razpeča v nekaj dneh. Police knjigarn zavajajo prazne. V knjigarni ališiš neprestano le odgovore, kot so: »nimamo«, »še nismo dobili«, »je že razprodano« in slično.

Pa še nekaj moramo omeniti: pot knjige, ki pride »na svetlo«, pa do prodaje v Mariboru. Izvodi knjige, ki izide v Ljubljani, gredo še večji v redakcija časnikov. Ti seveda pohite in objavljajo izid. V prodajo pride knjiga iz določenih opravičljivih vzrokov, kot so vezava, kalkulacija in odobritev cene in še kaj, neredko šele po več kot mesecu dni. In to samo v Ljubljani. Do Maribora pa je še vedno občno predloga pot.

Samo dva primera iz zadnjih tednov. Lična slikarica »Pravljica o carjeviču Jeruslanu« je prišla v upravo »Vestnika« že

OSMRITNICA

Po dolgem trpljenju je mirno zaspał dne 25. aprila naša najboljša mama, sestra, teta in stara tetka MINKA LAURENČIČ ROŠIČ. Pogreb predrage pokojnice bo v sredo, 29. t. m. ob 15. uri z Zal. kapelice sv. Jožefa. — Zalujoci: Andrija Lavrenčič, Ključevica, Franja in Vladimir Lovšič, družine: Jos. Verbič, insp. v. p. Vida Avramovič, Franja Srebnova in Fedja Verbič.

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega dragega moža, očeta, brata, starega očeta in strica IVANA LAKNERJA, ki nas je neomladno zapustil v Banjaluki, se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so ga spremlili s poslednjimi posetitvami in okrasili njegov poslednji domok cvetjem.

Prav posebno se zahvaljujemo tovarišicam: okrajnega ljudskega odbora, komiteja Partije, mestnega ljudskega odbora, sindikalna podružnice, planske komisije, toške družine in vasiče. Tako so nam pomagal pri prenosu krste, in godbi v Cromačju. Zalujoca žena Földi Lakner, družine: Lakner mlajši, Kovačič, Šanbah, Merk in ostale sorodstvo.

Znana nam je, da so založbe pripravljene izdati več del in v višjih nakladah. Programi založb nam za letošnje leto obetajo zares lepe stvari. Upajmo, da se bo tudi iz ljudska oblast napovedala pampirni birokraciji energičen boj, našo prav na račun birokracije mnogo ton papirja za povečanje naklade naših knjig.

Hkrati pa bo treba občutno dvigniti odstotek knjig za potrebe Maribora in njegove okolice, kajti 5 do 6% ni niti približno dovolj za tako veliko in važno industrijsko eredišče kot je Maribor in ves mariborski industrijski bazen z zadnjem vred. Slavko Hudalec.